



AK

ÜLIÕPILASLEHT

Jõulud
1931

13

TARTUS

20. XII

1931

**Napsi- ja
likööri-
vabrik ja**

Naturaal-veini tehas


A.-s. Tartu Aiavilja Ühisus

**Tartus,
Puu tän. 2
Telefon 113**

**Saadused müügil igas likööri- ja veinikaup-
luses ja paremas restoranis.**

**L
I
V
O
N
I
A**

ÕLU
MÖDU
LIMONAD



TARTUS, KALDA 5/6 TEL. 2-38

**Iga tudeng nõuab ainult
EESTI ÕLUT**



**Valmistatud
kodumaa odra linnastest.**



ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA H'Ä'LEKANDJA

Kui tee viib koju . . .

Vana tuttav jõulutee viib koju Alma Materi pere. Lühikene tööjärg lõpeb tuttavasse mälestuste ja ootuste päevisse, rõõmu ja rahu pühadesse.

Kõigile neile, kes tulid sügisel hoo ja tahtega, on jäänud silmapilgul üks siht — tuttav jõulueelne kodutee.

See semester on üliõpilasile olnud raskem endisist: on lasunud meiegi tegevusel koondamise ja mure märk, nagu see on kõikjal. Ometi on see semester toonud esile üliõpilaskonnas tema püüdeid ja ilmet eriti jõuliselt.

Üliõpilaspererele on see semester olnud eriti tööküllane. Töö on saanud nende kuude kestel teravaks küsimuseks; töö on täitnud ja sisustanud seda semestrit üldisemalt ja rohkem kui kunagi varem. Üliõpilaskondlikuski tegevuses on astunud sõnade asemele töö, lahkarvamiste asemele ühine tegevus. Töö ja

hool on sundinud üliõpilasi otsima teid otstarbekohasemaks õppekorralduseks ja ajajaotamiseks.

Möödunud tööpäevad on toonud kogu üliõpilaspere lähedaseks rahvale ja kodule, rahvuslikud küsimused on selle semestri kestel olnud üliõpilaskonnas aktuaalsemaks küsimusiks. Püüded rahvuslikule iseolule, oma rahvusliku ideoloogia väljakujundamisele ja tihedam kaasatundmine rahva suure enamiku muredele on mööduvale õppeajale annud tema ilme. Rahvuslik mõtlemisviis on koondanud eesti üliõpilase ühiseks rindeks. Meie üliõpilaskond on sellel kitsal ajal väljendanud oma ülesehitavat ja elujaatavat tahtet. On astunud võitlusse virila materdamise ja mahakiskumise vastu; on tahtnud seista terve ja tervikulise osana oma rahva jõust.

Üliõpilaskond on ulatanud käe

neile rahva liikmeile, keda rursuv puudus sunnib mõtlema ja tundma kibedust. On lubanud oma abi nendele kodudele, kus mure kipub lämmatama usku ja püüdeid tulevikku.

«Üliõpilaslehel» on olnud rõõm olla nii jõuliste ja positiivselt ülesehitavate aadete kaastajaks sel ajal, kus meie avalikus arvamises valitseb mitmeti virilat mõnitust.

See usk ja tahe ei ole kaugeltki võõras. Ta on päritud ja sisendatud meie kodudest nende iseseisvuse aastate kestel. Ta on meile kõigile omane ja ühine element. Ta kõneleb õigusega iseseisva rahva noorusel.

Semester on fäitnud oma ülesande. Tee viib koju, ammutama uut jõudu ja tahtet. Rõõmsaid pühi koju ruttavale Alma Materi perele!

Erika Veidenbaum.

Teadlik jõulurõõm.

Jõulud tulevad taas. . .

Läbi ajalooperioodide püsib traditsioone, *üle aegade* Betleemma jõuluõõ tähendus: algul kui messialik lootus, siis kui jumalik *ilmutus* ja nüüd kui vaimukssaanud Kristus käib kristlik ootuste maailm läbi terve ajaloo inimeste südame ja valmistab aset „isiklikuks uuestisünniks“, saabuvaks ajaks, mil tõesti valitseks „*rahu*“ maa peal ja inimesist oleks heameel.“

Ei ole ime, et on jõulud nii *dekoreeritud* pühad oma lugematute ehitud kuuskede ja säravate küünaldega, mis süüdatakse samal õhtul lugematuis kodudes; nõnda et juba asja *välise* mõju pärast võiks jõulutradsioon püsida. Tõepoolest kadunud ongi ehtjuudalik kahtlus „mis head võib loota Naatsaretist?“ jõulude ajaloost ja „kuusepuu“ nooruslik müstereium evib väga erineva, ajakohase ja sellega ka jõuküllase sisu.

Kas hingib selle ainult vastav huvipuudus ja sisuline mitterõõmimine? Kahju ei pruugi „moodsusest“ jõulutradsioonis olla kellegi, sest kes vaid *kahtleb*, see kaotab jõulud. Ent seegi ei pruugi olla veel pühaderõõmu lõpulik käestlibisemine, vahest küll vahejaamaks *uue* ja *puhtema* akadeemilise elamusemõistmise arenemistee. Ja õnnelik eo ipso on see inimene, kelle jaoks ka *pühapäev* olemas on, kelles hing võimeline on valguseks muutuma nagu küünal „kuusepuul“.

Jõulud ja *Jõuluvana* on rikkalikuks varaaidaks lapsepõlve muistenditemaailma realiseerumisel.

Püüdes parimat ja kõrgeimat teostada, mis jäänud enesekriitika sarjale, eks selles peitugi suurim väärtus reaalsusele! Hingeeluliselt tahab vahest iga kaasvõitleja ka midagi muud olla kui lapsea „suurendatud väljaanne“, ent nii suur pole distants kellenigi, et ta ei võiks saada kui „lapsukeseks“.

On teada, millised varasalved peituvad vanusele tema „kuldse

nooruse“ nähtavais ja kujuteldavais varmes.

Kodus, omaste keskel, saab *genesise* mõtte seletamatagi teatud määral hingeomaseks ja südame lähedaseks. Vajadus *puhata* omas vaimlises — teaduslikus fõös, tarve *vahelduse* ja nende varade jälle nagemise järele, mis ehk mõnelegi kallid, need on eeldused, mis ehk sageli aitavad kattagi fühja kohta meie jõulumõtte teoloogias. Sümpaafia kirikule ei taroitse iseeneest enam olla kui instinktiivne aimamine, milles veel ei olda teadlik. Loomulik, et võimalik on toita enda vaimuelu pettepillide ja kujutlusiga jõulumõtte arvel, mis ehk polegi kristliku teoloogia vallast, mis akadeemilise töö mõttes moodustab alles selle algastme.

Suuremate raskustega on aga kahtlemata tegemist metafüüsilise ilma oletataval puudumisel, milline *kaldvus* kui teatud ilmavaateline *äärmus* noorusel enesestmõistetavalt puududa ei saa ja mille tagajärjel siis mõnigi käsitab „püha õõ“ tähendust meile, kaasajale kui absurdumit, olemas-olematut.

Ent samuti, nagu pole maailmas narrust, mis ei leiaks järeletegemist“, ei ole ka ainustki voorust, millest ükski ei loobuks — ka „filosoofiliselt“.

On ilmavaatelisi pessimiste, kes põhimõtteliselt enese õnnevõimalusi eitavad, nõnda et *neile* ega nende „*hingede*“ midagi positiivset üle ei jää. Loomulikult pole neile jõulurõõmudki midagi.

On samuti olude sunnil kodutuid ja üksinda võitlejaid, kelle jõuludes puudub dekoratiivne väline traditsioon ja ilu.

Arvan, et siingi on *ime* võimalik — ja vahest arusaadavaimal kujul.

Vanemad hirmutavad väikesi lapsi sageli viisakimbuga, mis olevat Jõuluvanal kotis. Sel ei puudu oma kasvatustlik põhjendus. Lapse seisukohalt ei mängi karistus aga *ootuse* mõttes mingit osa: ka ulakaimale oleks viis viimane asi,

mida ta ootaks. See, mida juba lapseas oodata osatakse, on ometi sisemine rõõm, seista korraks saladuslik-müstilise autoriteedi ees, luua temaga ühendust, pakkuda talle oma parimat.

Jõulurõõm on eranditult kõigile, — ja nimelt usulises mõttes. Vahe võib muidugi seista selles, kui palju vaeva on nähtud selle enesele selgekstegemisega, kuiõõrt see on saanud „omaks asjaks“, s. t. kuiõõrt ise oleme sellest *huvitatud*. Kas ollakse ise kui „targad“, kes panid tähele Betleemma tähte ja jälgisid seda otsiva hinge ja kinkiva südamega *kauget*, kuni leidsid otsitava nii *inimlikuna* lihtsas sõimes ja mitte *ei pettunud*? Kas ei vaja ka akadeemiline kujutlusilm ikka ja ikka n. n. „Moosese imetegusid“ *jumaliku* tunnustamiseks, kas ei teki suurim vaimustus seal, kus lüüakse kepiga kujuteldavale „kaljule“, et saaks vett janune maa.

Siis ei seisaks see veel lopsereligiooni kõrgusel ka akadeemilise selguse mõttes. *Isiklikkude* lootusita on võlditud nende täitumisvõimalus. Kui inimeses eneses ei sünniks „imesid“, siis otsiksime neid ka mujalt ilmaaegu. Sügavama enesevaatluseta pole võimalik ka teaduslik uurimine, sest objektiivne vajab eraldamist subjektiivsest. *Kristust* teadlikult *enese eeskujuks* valida ei saa *ennast* ja enda tarbeid tundmata.

Et jõulupühad võiksid olla oodatud kosutuseks vabalt enese omaks tunnistatavate usuelamuste näol, vajab kriteeriumi, et meie mitte ise ainult *jõuludekoratsiooniks* ei muutuks, mille tõeline sisu meid ei huvita, vaid et ka eelolevad jõulud saaksid meie „omiks“ ja *meie pärast* olevaiks, et see aeg meile lähemale tooks ülesande teravalt eraldada „Saulust Paulusest“, et sellega tunnustust anda Kristuse sünnist igaühe hinges.

Johannes Sellohv.

Pilk P.-A. Ühendriikide üliõpilaselu korraldusisse.

Oma ja naabermaade üliõpilaskondade tervikulise organisatsiooni eeskujul viitab järeldusele, et samadel alustel on korraldatud üliõpilaselu kõigis riikides juba esimesed tutvumised teiste Euroopa maadega näitavad aga vastupidist, enamjaolt on üliõpilaskonna korralduse aluseks vabatahtlik kuuluvus (Inglismaa) või poliitiline meelsus (Saksamaa). Kõigi üliõpilaste seadusepärane liitumine, nagu see teostatud meie maades, on viidud läbi vaid üksikuis riikides. Veel üllatavam tundus seepoolest Ühendriikide üliõpilastega esimesel kokkupuutumisel saadud seletus, et nemad ei teagi oma üldise üliõpilaskonna — „National Student Federation of America“ olemasolust ja seda kinnitasid pealegi juhtivamad tegelased. Ometi kuulub viimane Rahvusvahelisse Üliõpilasiitu (CIE) ja on oma ekskursioonide korralduse kaudu isegi meie üliõpilastele tuntud. Et nimetatud organisatsioon siiski olemas, on samavõrra tõsi kui see, et tema kohta pea midagi ei teata. See paradoksaalne sissejuhatus juba lubab eeldada, et ookeanitagune üliõpilaselu paljudes asjades erineb oluliselt siinsest. — „Ühendriikide üliõpilasel puudub Euroopa üliõpilasele nii omane iseteadvus enese kõrgemast positsioonist ja teda ei huvita põrmugi üleriiklik organisatsioon ja väljaspoolsed huvipiirid“. Sellise iseloomustava seletuse andis sealne üliõpilaskonna esimees ameeriklasele tavalise tugeva enesekriitika väljendusena.

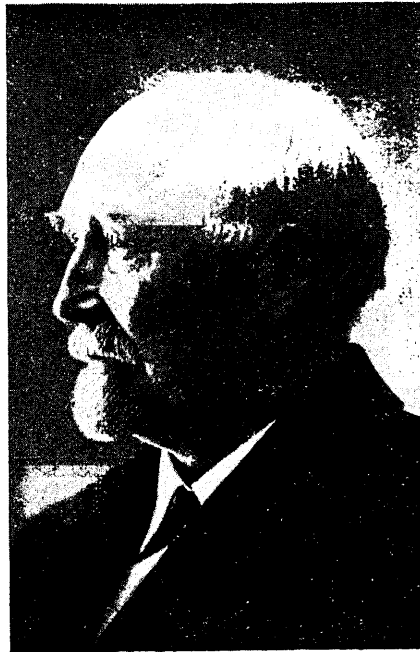
Ühendriikide üliõpilaspere on suur, tema arvu loetakse praegu ühe miljoni peale, „neist 60% mees- ja 40% naisüliõpilasi niihästi college'is kui ülikooles. Kõrgemaid õppeasutisi on ligi tuhat ja maa kaugus üksi juba takistab neid ühise perena tundmast, pealegi on üliõpilaskondlik keskkorraldus noor ja teeb alles propagandat enesega liitumisele. Nagu juba eelmises Ühendriikide hariduselu käsitatavas kirjutises tähendatud, on keskvalitsuse ülesandeks peamiselt statistika kogumine ja propaganda hariduse kasuks. Nii ei aita tsentraliseerimisele kaasa ka seaduslik olemine ega majanduslik vahekorid. Nimetan näitena statistikast, et ülikoolide üldkuludest kaetakse 25% eraanneiste abil, 25% linna või osariigi poolt, kus õppeasutus asub, 35% õppemaksudest, muu osa oma sissetulekust ja ainult 3% keskvalitsuselt, seegi vaid üksikuite õppeasutisile. Need olulised alused ja tänapäeva keskpärase ameerika noore absoluutne ükskõiksus riikliste ja rahvusvaheliste küsimuste vastu, välja arvatud üksikud rahvusvaheliste suhete harrastajad, kes suutnud Euroopas just selle külje erilist levimist kujut-

leda, on ameeriklaste eneste ütelse järele tänapäeva üliõpilaselu korralduse ilme-andjad.

Sealse üliõpilase huvi on kesken datud „campus'ele“. Ülikoolide ehitised ei asu tavaliselt laialipaisatuna linnas, nagu see meil olude sunnil, vaid ameeriklane on varanud suure maatüki oma õppeasutiste tarvis, kus asub siis kõik, kes ja mis ülikooli juurde kuulub. Toredade muruväljade

konnaga ei puutu ta kokku, välja arvatud vilisilas- või isadepäevad. Kuid oma kaasvõitlejatega seda enam ja ka õppejõududega, sest need elavad kõik sealsamas. College hoolitseb füüsilikult tema töö ja puhkeaja eest ning sagedased võõraste õppejõudude ja teadusemeeste loengutekülalised peavad asendama nende kontakti ühiskonnaga.

Selle campus'e piiridest tulebki



Prof. H. Koppel
endine üliõpilasasjade prorektor.



Prof. J. Uluots
uus üliõpilasasjade prorektor.

vahel asetsevad avaralt peahoone, kirikud, raamatukogu, õpperuumid, muusikaruumid, puhkeruumid, võimla, kõik ühiselumajad, ja organisatsioonide hooned, söögiruumid, vilistlaste ja üliõpilasmaja, spordiväljad harjutusiks, võistlusiks, basseinid, jne. ning kõike seda nimetatakse üldise nimega „campus“. See asetus on maksev niihästi linnades kui ka maal asuvate õppeasutiste kohta ja ülikooli maa-ala on autonoomne, eraldatud, omab oma poliitise ja liiklemiskorralduse. Enamjaolt asuvadki college'd kaugel linnadest, maal, ja nii on campus üliõpilase otsekoheseks elupaigaks, millega võib osalt seletada ka nende üliinukust lokaalpatriotismis, kui tuleb juttu ühe või teise õppeasutise vahest, sest igatiüks kaitseb oma. Üliõpilasel ei ole tegelikult tarviduski campus'elt mujale minna, sealt väljapääsuks on sageli vaja eriluba. Selts-

otsida Ühendriikide üliõpilaselu korralduse omapära. Ühest küljest on viidud läbi tegevusrohke ja tunnustatud üliõpilaskonna omavalitsus, teisest küljest aga leidub siseelu määrustikus niisuguseid piiramisi, mida isegi meie koolikord ei tunne. Õppeasutise poolt valvab üliõpilaste järele „dean“, vastab meie üliõpilasprorektorile, ja teda peab iga üliõpilane tundma, naisüliõpilastel on oma „dean of women“. Nende algatuse ja kontrolli all teostuvad kõik üliõpilaskonna üldised ettevõtted ja organisatsioonidevaheline elu. Sisseastumisel annab dean paljudes college'is igatühele college' kalendri, mis sisaldab kõike tarvilikku õppekorralduse ja üliõpilaselu kohta. Ameerikale omapärane ja vahet olulisem on seal traditsioonide määrustik ja college' ühiste ettevõtete päevade äramärkimine terve aasta peale ette, eriti college'te vaheliste

Laureaadid



Pahemalt paremale: 1. stud. phil. Leida Kalling-Kant, 2. stud. rer. merc. Endel Grepp, 3. stud. phil. Aleksis Kallits, 4. stud. med. Elmar Jakobson, 5. stud. theol. Heinrich Pender, 6. stud. theol. Elmar Teppan, 7. stud. med. vet. Hermann Talts, 8. stud. med. Hugo Vihvelin, 9. stud. phil. Aleksei Reisman, 10. stud. med. Elsa Rosenstein.

Soome üliõpilaste kodukohaurimisest.

Soome üliõpilaste tänapäeva tähtsamaid tegevusalasid on kodupaiga uurimine, s. o. oma kodumaakonna rahvakultuuri igakülgne tundmaõppimine.

Üksikud üliõpilased on koduurimist harrastanud juba varemmail ajal, kogudes kodupaigast mitmesugust ainetikku. Suurema tähelepanu ja harrastuse osaliseks on see ala saanud alles viimaseil aastail, mil osakonnad on võtnud selle oma töökavva. See asjaolu on tingitud rahvuslikust liikumisest, mis viimaseil aastail on tõusnud üliõpilasmaailmas esikohale. Üliõpilased said teadlikuks, et nad võivad rahvuslikku uurimustööd kõige paremini toetada sellega, kui nad päästavad rahvuskultuuri-

lisi sugemeid unustusse langemisest. Tänapäev on pea kõigis Soome osakonnis n. n. kodu-uurimisringid või toimkonnad, kelle ülesandeks on selle ala viljelemine, töömeetodi suunitlemine ja õhtute korraldamine sissetulekute hankimiseks.

Kodu-uurimist korraldatakse peaausjalikult muidugi suvel, mil üliõpilased valguvad kodupaikadesse. Osakonnad korraldavad uurimisretki. Sissetulekud selleks saadakse peale osakonna enese summade veel sellekohastest määrsummadest riigilt ja haridusministrilt, Soome Kirjanduse Seltsilt, Kalevala Seltsilt, rahalisest loteriist, üksikettevõtteil, maakondlikelt ühinguilt ja mujalt.

Kahe viimase suve jooksul on suurem jagu osakondi korraldanud seesuguseid retki oma maakonda. Sel alal on tekkinud osakondade vahel nagu võistlus. Oma maakonna mineviku, etnograafia ja keele tundmaõppimine on saanud osakondadele auasjaks. Kõige agaramalt on seni toiminud lääne soomlased, kuid ka ida pool ei olda tegevuseta.

Suviste uurimisretkete töö on väga mitmekesine. Uurimise tähtsamaks osaks on etnograafiliste ainete kogumine; selle kõrval on uuritud ka paiga ajalugu, korjatud vanu dokumente. On korjatud ka rahvaluulet, niipalju kui seda veel on säilinud, samuti rahvaviise. Ka murdeuurimise

spordivõistluste päevad, mil koguni õppetöö seisab. Loengutel käimine on sunduslik, puudumised tulevad vabandada ja nende arv on piiratud, muidu kaotab õppeaasta. Spordiharjutusist osavõit on sunduslik. Ühis-korra määrustele peab täielikult alluma, isegi määratud kellaajal (10) magama heitma.

Kuna õppeaeg kestab neli aastat, siis on see aluseks üliõpilaste vanuse arvutamisel. Esimese aasta tudengit nimetatakse „freshman“, teise aasta oma „sophomore“, kolmanda „junior“ ja neljanda „senior“. Neile jaotustele rajanevadki traditsioonid, mille peale ameeriklased väga uhked ja mis teinekord sarnased meie üliõpilaskombeile. Igas college's on need isesugused. Enamjaolt käsitavad need „freshman'i“ kohustisi, kellel ju kõigist üldiseist harjutusist ja ettevõtteist osavõit sunduslik komemetega tutvumise motiivil, sama käib

hiljem sisseastujate kohta. Nii näiteks ei tohi freshman liikuda ilma freshmani peakatteta, kus see olemas, naisüliõpilastel on selleks tavaliselt roheline pearätik. Ei tohi peahoone eesuksest sisse minna, ei või murul käia, kuigi kõik vanema semestri üliõpilased tohivad, suitsetamine on keelatud, esimese kahe nädala jooksul peab ta kandma rinna peal plakati oma nimega, daamidega ei tohi ta ligemal kui 5 klm-kaugusel campus'est jalutada, tiku-topsi peab ta alati kaasas kandma ja nii palju korraldusi, mille vastu eksimisi karistatakse üliõpilaskohtu poolt. Freshmen'ide vastuvõit toimub suure pidulikkuse ja järgneva jandi saatel, kus nad füüsiliselt teinekord vägagi kannatada saavad. Alles viimasel kahel-kolmel aastal on seda kommet hakatud kaotama, ent ameeriklane armastab rituaale, kuigi need sageli väga mõttetud. Tuleb mees

pidada, et säärane sisekord erineb igas college's, siintoodu on võetud ühe osariigi poolametliku college' määrustikust. Senioril sellevastu on väga suured õigused ja teda ükski võib tähtsamatele ametitele valida. Üks oludekohane eesõigus ainult senioreil on, et nad isiklikku autot võivad campus'el kasutada. Üliõpilaste vanus on ju 17—21 eluaastat ja freshman peab kõigi vanemate aastate vastu lugupidamist ülesse näitama.

Üldiselt nimetatakse ühel aastal sisseastunud selle aasta „class'iks“. Nii on 1931. a. sügisel sisseastunud — 1935. aasta class, kuna nad siis lõpetama peavad ja igaüks neist võib kirjutada oma nime taha „35“, mis nende vanuse märgiks. Igal class'il on ülikooli määrustes oma iseseisev korraldus, omavalitsuse eesotsas class' presidendiga, keda ühisel hääletusel valitakse. Sageli on iga class kohustatud kord aastas alama class'i

1. dets. s. a.



1. stud. agr. Elmar Gerberson, 2. stud. theol. Johannes Seliohv, 3. stud. jur. Jüri Iväs, 4. stud. med. vet. Konstantin Tannenthal, 5. stud. jur. Arnold Krupp, 6. stud. hist. Nikolai Treumuth, 7. stud. fer. nat. Voldemar Laao, 8. stud. phil. August Tamm, 9. stud. pharm. Nelly Kikerpill, 10. stud. med. Aleksis Kuusik.

alal on töötanud kompetentseid jõude.

Uurimiste tulemused on mitmed osakonnad üle annud rahvamuseumile, riigiarhiivi või teistele asutistele. Eriline tähtsus on neil andmetel praegu teoksiloleva rahvakeelse sõnaraamatu kohta.

Lõpuks mõni sõna selliste uurimisretkete töötamisviisist ja elust. Suvisel päeval sõidab lõbus autokoorem noori üliõpilasi ja magistreid kuhugi kodumaakonna kõrvalisemasse kihelkonda. Elama asutakse tavaliselt koolimajja või ka mujale sobivasse paika. Noored uurijad toovad enesega kolkasse elavust ja huvi, äratavad kohalike elanikkude uudishimu kõige suuremal määral. Esimeseks tööks jääb üles otsida kohalike elanikkude seast teadlikke vanu inimesi, kelle mälu siis pan-

nakse valjule proovile. Igale retkest osavõtjale on määratud oma ülesanne: üks uurib vana ehitustehnikat, teine vanu eluviise, metsandust ja kalastust, kolmas maaharimist vanade abinõudega jne. Ka naisliikmeil on oma ala: karja- ja majapidamine, naiste tehnika, naiste riided jne. Tavaliselt on kaasas eriline joonistaja, kes valmistab kaarte, ehituste jooniseid ja jäädvustab paberile haruldasi esemeid. Iga uurija ülesandeks on omalt alalt võimalikult palju pildistada. Ka kogutakse vanu esemeid rahvamuuseumi või maakondliku muuseumi kogsusse.

Seesugune töö iseenesest on igale osavõtjale suureks lõbuks. Sõidetakse jalgrattal tihti penikoormaid päevas või kõnnitakse jala pikki soid kuhugi nõmme servale, kus uurijat ootab õige

aare — ait täis vanu esemeid ja kombeid. Vihmase ilmagagi ei viideta aega tööta, vaid kirjutatakse töötulemusi puhtalt ümber.

Kogu aeg kulub rõõmsas sõprade ringis kestva töö tähe all. Kohalike elanikkudega luuakse kõige parem vahekord. Kui lõpuks möödub määratud kuu ja väike seltskond lahkub, on jumalagajätt otse liigutav. Vanad eided nutavad ja soovivad noortele külalistele õnne ja õnnistust ja hallpeade vanameeste hääles tundub jumalagajätul kerget värinat. Iga retkest osavõtja mõtleb meelega sellest, et suvine kuu on veedetud parimal viisil selle tagasihoidliku rahva keskel, kelle seast meie üliõpilased oleme tõusnud, kelle tundmine ja armastamine on meie püha kohus.

Armas Luukko.

endale külla kutsuma või neile ühe criajakirja välja andma. Üldse on aastaraamatu nõue igalt class'ilt väga sagedane. Uuemal ajal on hakatud kutsuma freshmen'e nädal aega enne semestri algust kokku erilisele „freshman week'ile“, kus neid õppejõud ja vanemad tudengid tutvustavad õppekorralduste ja college'i kommetega. Osavõit sellest nädalast on sunduslik.

Ka Ühendriikides ei puudu üliõpilasorganisatsioonid, kuigi meietaliste intsiimorganisatsioonide põhikorraldus seal tudmatu. Meie omale lähedalseisvana võiks nimetada mees-üliõpilaste „fraternity“ ja ka nais-üliõpilaste jaoks viimasel ajal asutatud „sorority“ organisatsiooni, kellede nimetuseks pea eranditult kaks-kolm kreeka tähte, näiteks „Alfa Pi Delta Fraternitiy“. Nende asutamise põhjus on aga sootuks teine. Nimelt ei omanud kõik college'd asutamisest peale juba dormitore ja kuna campus'el ela-

mine hädatarvilik, siis kerkisid ühiselumajade asemel üliõpilaste oma kokkupandud rahadega väiksemad majad campus'ele, kus 15–40 üliõpilast saavad omale korteri, söövad sealsamas ja tunnevad end pea ühise perena ja organisatsioonina. Paljudi müstilisi rituaale on nende seiselu omapärasuseks ja igal aastal uute ja heade liikmete hankimine on nende püüd, kusjuures college'l oma vali rebaste „jooksuaja“ määrustik täita tuleb. Niiviisi majanduslikul põhjusel asutatud fraternitiy'd on jäänud püsima ja nende eeskujul on loodud teisigi intsiimorganisatsioone — „honorary fraternitiies“, kellel on oma hooned puuduvad või neid tarvis ei ole. Harilikult moodustavad fraternitiy'd omavahel liidu ja nende esimees kuulub üliõpilaskonna juhatusse. Välise eraldusmärgina kantakse väikest kuldset märki rinnal, mille peal vastavad kreeka tähed.

„Non-fraternity men“ on meie „organiseerumatu“ mõistele vastavad.

Teine liik organisatsioone on sarnased täielikult meie akadeemilistele ühingutele ja neid on iga teaduskonna juures, mida ka „class'iks“ nimetatakse. Ei puudu ka omad keelklubi, kes sageli ühes dormitory's elavad ja omavahel ainult õpitavas keeles tohivad kõnelda. Ei puudu ka koorid ja orkestrid, sest Ühendriikide ülikoolide „glee-clubs“ (lauluklubid) on väljaspool Ameerika'i kuulsad oma college' lauludega, kuigi üldine lauluharrastus seal väga algasemel. Innukalt harrastatakse teatritegevust, pea igal õppeasutisel on oma lava ja teatrikunsti õpetus kuulub sageli õppekavasse. Ühe viimasel ajal levinema hakanud organisatsioonina tuleb mainida rahvasteliidu ühingu, sest rahvasteliidu sisseastumise mõte on Ühendriikides praegu poolehoidu võitmas ja nende

Laureaadid



1. stud. rer. nat. Selda-Feiga Passov, 2. stud. pharm. Johannes Pill, 3. stud. theol. Kurt-Albert Gluck, 4. stud. pharm. Klaara Volmer, 5. stud. math. Paul Kaur, 6. stud. theol. Albert Soosaar, 7. stud. jur. Peeter Margusson, 8. stud. med. Evald Prems, 9. stud. geogr. Johannes Maide, 10. stud. agr. Andres Põllusaar.

college'le ühingu poolt korraldatakse kord semestris näitlikke rahvasteliidu koosolekuid, kus Genfi protokollide teksti järgi sõna võetakse, jaotades üksikutele liikmetele riigi esitaja osad. Fraternity'sse mittekuuluvate üliõpilaste jaoks on college määrustiku kohaselt oma kesk-korraldus, et võimaldada omavahelest tundmaõppimist ja vabaaja ühisel mõddasaatmist.

Üliõpilasmaabi korralduse mõte on päri Ühendriikidest ja seal teostatud juba aastakümnete kestvusel. Üliõpilasel tuli tavaliselt oma tee ülikooli hariduse saamiseks läbi töötada, s. o. teenida ja nimetatud otsustarvel on pea iga college' juures õppeasutise poolt ametisse seatud sekretariaat majandusliku nõuande ja töövõimaluste leidmise jaoks. Neil on täielik andmesit üliõpilase kohta, sest Ameerikas peetakse küsimuslehtede ja statistika haigust väga suurel määral. Iga sisseastuja peab esitama vastused vähemalt 50 küsimusele, kus tal tuleb oma huvialadest anda täielik pilt, kriitiseerida enda iseloomu ja anda ka teateid majandusolude üle, samuti vanemate haridusliku seisuga ja majandusolukorra kohta. Ühitas peab kohe sisseastumisel teatama, kas kavatsetakse osa õpetasu tööga tasa teha või suudetakse ise maksta. Nimetatud asutisel on aastakümnete jooksul juba välja kujunenud hulk tööalasi tudengeile. Nii teevad ülikooli campus'e elus tarvismineva tööd, samuti üliõpilaskonna oma, sageli ainuüksi üliõpilased. Söögiettekandjad söögisaalis, posti laialikandjad ja lehtede viijad dormitoridesse ja fraternity' majadesse, college campus'el asuvate parandustöökodade töölised, spordivõistlustel piletimüüjad, kohanäitajad, programmimüüjad, campus'e kaupluste müüjad, sporditarvete hankijad, teatripiletite vahetaliitusbüroo, üliõpilaskalendri koostamistöö, kõike tee-

vad vastava töötasu eest ikka üliõpilased. See on omaabi õppetöö ajal, tarbekorral ka vaheajal, pärast lõpetamist tulevad jälle teised peale. Suuremad ülikoolid annavad kas igapäev või mõni kord nädalas välja oma ajalehte, mida toimetavad ja trükkivad üliõpilased ja mis sisaldab täielikku informatsiooni õppeasutise ja üliõpilaskonna organisatsioonide tegevusest ja spordifagajärgedest, samuti artikleid. Seegi töö annab hulga üliõpilasreportereile hea kõrvalisestuleku ja ajakirjanduslik tegevus on väga harrastatav ala Ühendriikides. Õppemaksust vabastamist aga ei tunta ja stipendiaat peab samuti seda tasuma, nagu iga teine üliõpilane. Üldse on riikliku abiandmise mõte Ühendriikides väga võõras ja „teeni ise“ põhimõte igal elualal läbi viidud. Umbes 20–40% üliõpilastest töötab oma õppeaja läbi ja kogu töökorraldus on juba nii sisse seatud, et see õppetööst osavõttu ei takista. Vastav sekretariaat aitab ka suvevaheajaks tööd muretseda, annab soovitusi ja omab ühtlasi suuri kogemusi inimeste tundmises, sest vähegi petlikum iseloom ei pääse ülikoolis edasi. Stipendiumite hankimine on võimalik ainult selle asutise kaudu, kes enne tutvub põhjalikult üliõpilase iseloomukindluse ja vastutusvõimega. Sealset laenukassad võisid kiidelda, et neil kõige rohkem 3% summasid jääb tagasi saamata ja needki enamjaolt surma või muudel ettenägemata põhjustel.

Omapärase eluavaldukena seisab muidugi sport esikohal. Selle peaaegu liialdatud levimist seletati viilistlaste ergutusega, kes tahavad alati oma college'i näha esikohal. Ega muidu ei tule näiteks Princeton University suurtele võistlustele 60–80.000 pealtvaatajat, kuigi ta paaritunni autosõidu kaugusel New-Yorkist ja Princeton'is eneses vaid 4000 elanikku

koos 2000 üliõpilasega. Viimasel ajal püütakse vähendada rekordspordi ja võistlusiha ülekaaluvat mõju. Koos võistlustega käib teine omapärane eluavaldu college' võistluskoori ja ühishüüdude kujul. Igas college's on oma eriti seks valitud ja erilises riietuses esinevad hüüjuhid, milline väga tähtsaks auametiks ning kogu tudengipere kogub mitugi korda semestris neile harjutusile. Üliõpilaspere tervikuna koguneb sageli, küll aulasse pidulikkudele sündmustele, rohkem aga staadionile massiliste etteatete pealtvaatamiseks, spordivõistlusiks ja masskoondusiks.

Osavõtt kõigest üliõpilasametist, klubide juhatajate ja juhatusliikmete kohiast, sporditegevusest, jne. on omakorda reguleeritud. Valitseb põhimõte, et igaüks peab õppima tegutseda ja talle tuleb selleks võimalust anda. Kuid eriline punktidesüsteem piirab tegevuse liigset kuhjumist ühede peale. College määrustikus on näiteks, et iga üliõpilane tohib pidada 50 punkti ameteid, kui see tema õppelegevust ei takista. Nii on üliõpilaskonna esimehe amet 50-punktiline, class'i president 15–25, vastavalt class'i vanusele, klubide juhatajad 15, jne. Sama punkti desüsteem on sportlikkude saavutiste kohta maksev ja kõneldi, et mõnes õppeasutises viimase mõju õppetöö suhtes positiivselt hinnatakse. Ameeriklane on siin omapärane ülistatistik ja katsetaja. Üliõpilaskonna keskorgan on täiesti analoogne meie üliõpilaskonna korraldustele ja taotleb üliõpilaste omavaliituse ülesandeid.

Läbisaamine õppejõududega on tullaatavalt nõuandev-sõbralik ja õppejõul kuulub tavaliselt väga palju aega üliõpilastega koosolemiseks ja nende juhtimiseks. Täheandasin niimet juba eelmises kirjutises, et seal teadusliku uurimuse edasiviimiseks on kord kahe-kolme aasta tagant

Tellige „Üliõpilaslehte“ 1932. a. I semestriks!

1. detš. s. a.



1. stud. med. Voldemar Ü p r u s, 2. stud. phil. Meinart M e i u s i, 3. stud. agr. Anton K r u u s, 4. stud. jur. Jaan T o m s o n, 5. stud. rer. nat. Tatjana R u c k t e s c h e l, 6. stud. agr. Härm L u h t, 7. stud. agr. Artur L o n d, 8. stud. agr. Peeter R a m m u l, 9. stud. pharm. Valter S i r g o, 10. stud. med. Berta V i l h e l m s o n.

terve vaba aasta, kuna õppetöö ajal selleks aega ei jätku. Erilist hoolt näidatakse ülesse üliõpilaste huvi äratamisele kiriku vastu ja iga college campusel on oma „chapel“, teinekord mitugi, igaiüks ise usulahule. Jullustatakse interkoffessionaalsuse põhimõttel ja peab ütlema, et sellelaoline huviäratamine on toonud kaasa tunduvaid tagajärgi võrreldes noorte hulgas vahepealsetes aastates ilmnenud fäieliku huvipuudusega religiooni vastu. Tugevaim üliõpilasorganisatsioon iga college juures on tavaliselt just kristlik ühing. Ei tohi aga sealjuures unustada, et üle pooled kõrgemaist õppeasutisist on kas usuühingute asutatud või nende rahadega ülevalpeetavad.

Igal campusel on veel eriline hoone,

mida nimetatakse „Alumnae hall“ — meie mõiste järele — vilistlasmaja. Eriti viimasel aastakümnel on ilmnenud kalduvus luua lähemat sidet college'i lõpetanuga ja kord aastas peetakse selleks n. n. „alumnae day“, millest osavõtuks saadetakse kutse kõigile endiseile õpilastele ja sel päeval korraldatakse suuremaid üldpidustusi. Ühtlasi informeerib iga college järjekindlalt trükitavate brošüüride kaudu oma vilistlaskonda college' elust ja kavatsusist.

Käesolev kirjutis sisaldab ülevaadet keskmisest Ühendriikide kõrgemast õppeasutisest materjalide põhjal, mis saadud 15 university ja college külastamisel. Neid andmeid ei saa maksvaks lugeda puht-linna college' te kohta, kuna seal ühiselu siiski vä-

hem innukas ja paljudki eemal elavad ja töötavad, milleks oma erikordalused loodud. Igalpool valitseb kindel püüud — luua tihedat ja sõbralikku sidet, milline algatus lähtub just õpetajaskonna poolt.

Iseloomult on aga ameerika tudeng eurooplase silmale vägagi elurõõmus, heasüdamlik ja lahke, alati teotseja, uudishimulik küsija, vali enesekriitik sealjuures; teisest küljest aga meile vahest liigagi pealiskaudne, kergelt ühelt alalt teisele hüütev, vähe süveneja, üldkõmsimisist absoluutselt mitte huvitatu. Kuid ta on oma ümbruse ja olude produkt ja sellelt seisukohalt tuleb teda ka hinnata.

Hugo Paalmann.

Kas on naisüliõpilane vastutusvõimeline?

Belmises „Üliõpilaslehe“ numbris toodud sõnavõtus üldüliõpilaskondliku vahekohtu loomise võimaluste kohta jõuab kirjutise autor tulemusele, et niisuguse asutise ellukutumine on vaevalt läbiviidav, veel enam, „tooks enesega suuremaid segadusi ja sekeldusi kui praegune selle puudumine.“

Kuid vaadelda lähemalt neid arutlusi ja põhjendusi, mis lõppresuldaadina annavad säärase tulemuse, näib, et autor olevaid nähtusi vaatleb liiga kitsalt ja ühepoolset, koguni võiks öelda vahest ehk liiga seotud olles mõnel pool maksvate traditsioonide ja kommaandidega.

Kui meie üliõpilaskonda katsuda vaadelda objektiivselt, teatavast distantist, siis märkame temas kahtlemata nii mõningaidki väärnähtusi. Jättes esialgu kõrvale need „segadused ja sekeldused“, mis on praegu olemas meie üliõpilaskondlikus elus aumõistega ja autasumõistega ühendusesolevates küsimustes, tsiteerime rektor Kõpu kirjutist selle aasta Üliõpilaslehe 8. numbrist: „On näiteks oluliselt tarvilik ja tähtis, et meie haritlastes valitseks kindel suhtumine au mõistesse. Muudugi ei ole ausus akadeemilise haridusega inimese ainuõigus, kuid on ka

raske, koguni võimata mõelda tõsist haritlast seesugusena, kelle juures selles asjas valitseb tumedus, või koguni kaos.“ Ja edasi toob rektor Kõpp rea näiteid, millest nähtub, et meil tervet hulka autuid tegusid ei loetagi auvastaseiks. Ning kirjutise lõpust leiame sooviavalduse, et üliõpilaskond kujundaks eneses aumõistest selgeiks ja kindlaiks ja et ta oma ühisettevõtetege kaudu aitaks kaasa selgusetuse kaotamiseks.

Tähendab asi on meil kurb küllalt: isegi üliõpilaskonnas ei ole veel kujunenud selgeid arusaamisi aumõistest. Meie kõik konstateerime seda ja ometi kas küllalt ei püüa või ei taha leida teid paremusele. Olen sellel veendumusel, et kui meil korra on tekkinud arusaamine mõne nähtuse või olukorra halbtuses, siis jätame kõrvale igasugu lahkuminekud pisiasjus ja vaatame täie tõsiduse ja objektiivsusega, kuidas me viga parandada saaksime. Ega siis meie, üliõpilased, kes me ometi selleks olemel tulnud õppima, et elu ja selle avaldusi edasi viia, edendada ja arendada, ei tohi olla igasugu maksvate ebakohaste kordade kammitšais. Sellepärast ei saa pidada oluliseks seda, et meil praegu valitseb ühtlusetus nii-

hästi aumõiste kui ka autasumõiste asjus, ning et meil seni vastastikutse arusaamatuste õiget ja õiglast lahendamist takistavad aukohtukordade erinevused, mille on fikseerinud oma kodukordadesse eri üliõpilasorganisatsioonid. Ei ole aga ette näha, et võiks üliõpilasorg-est, mis tihti seesmiselt korrald on väga liikumatuiks kivenenud, välja minna tahe ja algatus luua korda ja ühtlust niihästi autasumõiste kui ka aukohtu kordade senisesse kaootilisse seisukorda. Nii et juba sellestki seisukohast oleks väga tervitatav üliõpilaskonna algatus luua selline üliõpilaskondlik organ, mis aitaks üliõpilastele selgitada aukõmsimust ja mis oleks abiks raskemate arusaamatuste lahendamisel.

Olev seisukord aga ei ole kõigile vastuvõetav veel just nende asjaolude tõttu, mida mainitud kirjutises on toodud praeguse olukorra kaitseks. Ometi saab lugeda seda ükskord mustvalgel, mida omavahelisis kõnelusis on kuulnud tihti: üliõpilaskonna suurema osa aususe ja autuse üle tahab otsustada väikene osa organiseeritud meesüliõpilasi, kuna niihästi organiseerumatu üliõpilased kõik ja samuti organiseeritud naisüliõpilased on nende poolt

Jõulukingid



Notar saadab oma parimad terviuused ühes teatelehega.



Räsepalt on arve.



Politsei poolt protokoll mürgeldamise eest.

paigutatud olukorda, kus neil üldse võimalusi ei ole enese eest seismiseks üheväärselt.

Esimesel kohal on nimetatud neid, keda üldse ei saavat nimetada aumeheks. Kuid milleks minna tegemist tegema säärase „mitteaumehega“, kui tema autud teod täiesti kindlalt teada on. Ja kui see juba korra kindlasti teada on, siis võib tulla arutusele tema üliõpilaste nimestikust kustutamise küsimus näiteks ülikooli kohtu kaudu. Aga meil on ju üldiselt teada, et naisuguseid väljendusi, milles kaheldakse teise aumehelikkuses, öeldakse üksteisele kõige kergemini just mõnelgi kõige „südamlikumal“ koosolemisel. Kuid seal peaks ju ka „aujaluseadmine“ ja „riikiläinud vahekorra restaureerimine“ küllalt hõlbusatutud olema — sest ega üks aumees mitteaumehega üldse õllelauda ei istu, see on ju sõpruseavaldus. Aga kui väljaspool seda piiratud ringi, kus naisugused kombed harrastusel on, üks üliõpilane teist mitteaumeheks nimetab, siis on sellel ka nii suur tõsidus, et teisel peab tingimata võimalus olema kergel käel suure süüdistuse loopijat vastutusele võtta. Praegu on nii, et haavava väljenduse ütleva võib väga toredalt ja uhkelt haavatust peale haavamist eemalduda. Seda äärmiselt poisikeslikku võtet praktiseeritavatki meil, kui ollakse teist vastutustundetult haavanud. Ning haavatul ei jää asja õendamiseks teist teed kui pöörduda rahukohtuniku poole. Arvan, et peamiseks niivõrt kategooriselt nõudma tervelt meie üliõpilaste kogult korrektsust, et üldse küsimussegi ei saaks tulla väljakutse mittevastuvõtmine.

Teisel kohal on naiskaasvõitlejad nimetatud neiks, kellega isegi avalikku vahekohtusse minekuks mees-

kaasvõitlejate „seisukohad“ vastu tõrjuvad. Ja seda seepärast, et osa meie meeskaasvõitlejate arvates naisksv. ei ole vastutusvõimeline. Nii et otsekohene asjadelahendus mees- ja naisksv. vahel ei ole üldse mõeldav, vaid see peab sündima „kavaleri“ kaudu. Või siis tehakse naise nõudel formaalne vabandus, otsekui naisega asja sisulise külje arutamist halvaks pidades.

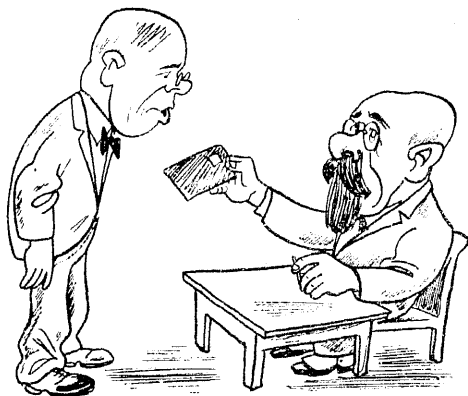
Meie „kavaleri“ ja „aumehi“ iseloomustab suurepäraselt juba seegi märgne ülalmainitud kirjutises, et „ei kõlba kavaleeril daamiga riielda teiste juuresolekul.“ See on just see vale ja kõlbmatu moraal, millest ollakse meil läbi imbutud — isegi üliõpilaskonnas. Tähendab, teiste juuresolekul „kavaleril“ naisüliõpilasega riielda ei kõlba, sest juures on tunnistajad. Omavahel olles aga — tehtagu vastavad järeldused. See on „kavalerlikkus“ osa meie meeskaasvõitlejate mõiste järgi. Naiskaasvõitlejad aga ei ole nõus selle kitsa „kavalerlikkuse“ mõistega, mis eelpooltoodu põhjal eeldab ainult laitmatut kumardust, tähelepanu palitu selgaaitamiseks — ühesõnaga kõike seda välist galantsust. Kavaler selle tõna tõsisel mõttes aga peab tingimata seesiselt täielikult aus inimene olema — Aumees. Kahjuks aga on meie meeskaasvõitlejates ülemäärasi kasvatatud seda välist kavalerlikkust, seesisest kavalerlikkusest on aga tihti puudu. Sest ega vastasel korral ei tuleks üldse vajadust au- ja vahekohtu järgi. Samuti kui kuritegeliste kalduvustega inimeste puudumisel ei tarvitseks siis üleval pidada politseid ja vangimaju.

On ikka paratamatult õige, et koos keskaegsete rüütlitraditsioonidega on siiani meie meeskaasvõitlejates säilinud ka keskaegset rüütlimeelt. Mitte

millegi muuga ei saa seletada sõnade „kavaler“ ja „daam“ tarvitamist pro mees- ja naisüliõpilane ja isegi teravate vahejoonte tõmbamist nende vahel õiguslikkudes küsimustes. Ei saa seda eitada, et vaatamata kõigele seadusis antud üheõiguslusele on meil suurel määral püsinud — eriti meie nn. paremas seltskonnas — nais- ja meesinimeste vahekorras daami ja kavaleri vahekord just nende sõnade kitsamas mõttes. See muidugi eriti seetõttu, et meie parema seltskonna daamide välise hiilguse ja siki kultuse juure tingimata kuulub ka see väline tähelepanu meesinimese poolt. Meie töötava rahva hulgas aga niihästi linnas kui maal, alates juba kehveima palgaga ametnikest, on see vahe kadumas. Sest niihästi mehel kui ka naisel läidab elu võitlus paremate elamistingimuste eest. Seega on läbi viidud ka see ideaalne printsip, et ei ole olemas parasite, kes elavad teiste tööst ja vaevast. Kuid küllap see on paratamatu, et ka edaspidi veel hulgaks ajaks jääb meile naisuguseid daame — naisi, kes on õnnelikud omades „kavaleri“ ja küllap kasvataakse meil ka vastavat liiki mehi.

Kuid mees- ja naisüliõpilased on ju ka just inimesed, kes tööga tahavad omandada teadmisi, et neid hiljem jällegi töö kaudu rakendada riigi ja rahva teenistusse. Ja kokku puutuvad nad töökaaslastena, töötades niihästi ülikooli auditooriumes kui ka üliõpilaskondlikes ettevõtetes. Ja see tööseltise vahekord peaks kanduma üliõpilasorgide vahelisesse kokkupuuteisse ja ka mujale. Meie tööpoolest ei leia ei ülikooli õppeprogrammes ega ka organisatsioonide põhialustes mingit vahetegemist nais- ja meessoost üliõpilaste vahel. On ju, tõsisküll, naisüliõpilased nõudnud vähemalt oma

tudengile.



Professori-härra kingib non'i.



Sõbra poolt on kiri järgmise sisuga: „Laena raha, kui võid.“



Maadam Eesti poolt suur õlimaal „Tuleviku-väljavaated.“

juuresolekul korrektilt käitumist meeskaasvõitlejailt. Kuid seda mitte esitanud välise kavalerlikkuse nõudena, vaid päris tavalise haritud inimese korrektsusena, mis valitseb naiskaasvõitlejatel omavahel.

Kahjuks on tööpoolest teada juhte, kus „kavaler“-meesüliõpilane ennast kontrollimatult üleval peab ja väljendub naiskaasvõitleja vastu. Meie meesksv-d on endid „kavalerlikult“ väljendanud küll ja öelnud, et kavaler daami ei haava ja teiste juuresolekul riielda ei kõlba, ja et „naine autasunõudja seisukorras peab nii-kui-nii olema autasusaaja“. Kuid fakt on see, et haavamisteta mööda ei saada — ja mis eriti tähelepanuväärne — tihti just ametlikul kokkupuuteil ja töö juures. Kui aga naisksv. selle peale väljakutse esitab, kordub sama lugu, mis eelpool toodud on organiseerumatu mitteaumeheks peetud meeskaasvõitlejaga. Või siis tehakse formaalne vabandus ja lubatakse kõike teha, mida ka naisksv. iganes ei nõuaks. Kuid ebakorrektnete talitusviis võib jääda püsima.

On ju selge, et niisugused „rüütlikud“ arusaamised ei võimalda meie üliõpilaskonnas suuna seadmist täieliku korrektsuse poole. Oleks kindlasti tubli samm astunud edasi aumehelikkuse poole, kui praegumaksivad mõisted ja kord auküsimus muutetaks. Kuidas seda kõige parem oleks teha, see nõuab muidugi põhjalikumat kaalumist. Kuid seda korda luues peaksid kõik meie üliõpilased silmas pidama asjaolu, et see on üks ala, mis meil veel on sõõdis ja mis kindlasti harimist vajab. Ja võib olla kindel, et olles juhitud heast tahtest ja täiest objektiivsusest, meie üliõpilaskond suudaks luua vastava mooduse, mis rahuldaks kõiki ja suudaks täita praeguse tühikoha.

Re Evert.

«Meie küla poisid».

H. Visnapuu rahvatükk kolmes vaatuses proloogiga. Esietendus „Vane-muises“. Lavastus: E. Türk.

Keegi inglise kriitik avaldab kusagil rahulolematust nende üle, kes püüavad leida sügavat mõtet või ideed kõige lihtsamate elunähtuste ja avalduste taga. Seda aktsepteerides võiksime ümberpöörduvalt väita, et idee rakendatuna kunstiteoses eeldab selle paratamatut sügavust. Kergesisulisest rahvatükist ideid filtreerida tundub kunstliku toiminguna; teisest küljest ideede tahtlik sümboliseerimine viib ratsionalistliku saavutiseni, mitte kunstiteoseni.

See kaalutus määrab mõõdupuud lähemisel kõnesolevale näidendile. Tõsi on, et rahvatükk esitab elulist töölikkust, kuid mitte ideede sümbolset kehastust sel määral nagu seda püütakse proloogis selgitada. Nõelakuningas on rakendunud temale määratud idee kandjaks kõige silmahakkavamalt, kuigi ainult karikatuurina, teised — mattuvad nende kandjate askeldustes. Kuid lahtiraputades end „elteammistest“ pakub teos küllaltki õnnestunud pildi hiljutisest külaloromantikast. Hoolimatut ning taltsutamatu rahvapärastust on esitatud õhtralt, ei puudu hubased kõnekäänud ega sädelev vaimuteravuski; otse huviga võib jälgida muheda, vahel võrtsitatud huumori ning „vaenlaste“ solvavaid sõnapisteid üksteisele. Intriigi ise jäi kahvatuks ja kõrvaliseks nagu selle põhjustajadki; tülinorimine (seda oli üldse liiga õhtralt), sõdimine ja igasugused kõrvalhüpped näidendi käigu loogilises arengus ühes nende kandjatega neelasid suurema osa tegevusest. Võrastavana tundus külameeste liialt ükskõikne suhtumine mõisameestesse viimasel vaatusel; rahva vaen mõisa vastu oli ju tegelikult suur, ja seda oleks pidanud rohkem tõstma välja — loidus siinkohal oli kuidagi šokeeriv.

Ülesehituselt on näidend vastuvõetav lavastajale, kes seekord oli võtnud oma ülesannet tõsiselt. On hoogu, vaheldust ja tegevust kogu näidendi kestel, kuid kärpimised aitaksid tõsta seda veelgi, eriti esimeses ja kolmandas vaatuses; viimasel eriti, sest seal järgneb intriigi lahendumisele mitteolulist tegevustikku, mille kokkutõmbamine oleks ainult kasuks ettekandele. Siis oleks ta vastuvõetav ka maalavadele, kuna nüüd kohatist tegevuse loidumist vältis näitlejate ühtlaselt vastuvõetav mäng.

Välja tõsta oleks R. Ratasest Nõelakuninga osas, tema karikatuur rahvusliku idee kandjast oli ehtne, oli kehas-tunud ehtsas rätsepa tüübis. Kaks sõjapäälikut E. Türk ja A. Sunne olid tublid ning sõjakad lõpuni, samuti ka kahe küla esipoisid J. Kull ja V. Kurg. Mainimisväärt olid ka ustulnukad J. Taska kehkenpüksi ning kelkija sadul-sepa osas ning A. Rüütli Loriõpetajana.

Intriigi põhjustajad, kelmi, kuid südamliku kõrtsimehe (A. Vaino) tütar Tilla-Tiina (L. Tubin) ning selle kosijad popsi poeg Pilli-Jüri (J. Anilane) ja upsakas ning argpüks Mulginägu (J. Põder) olid tegevustikust surutud rohkem tagaplaanile ega saanud oma võimeid küllalt kasutada. Neiski piires olid nad vastuvõetavad, J. Anilane välja arvatud, kes oli liiga habras ning lapselikult ilmeaga raskusi üleelanud popsi poja kohta. Maaõhku ei hooanud vastu ka Augusti (H. Piller) mängust, kuigi ta mängult andis oma paremat, kõneviisilt esitas rohkem rafineeritud kelmi kui kavalat maapoissi-intriganti.

Kärpimised teostatud peaks rahvatükil igatahes olema edu.

G. Vahrberg.

Rahutus ajus ja — veres.

A. H. Tammsaare: Tõde ja õigus 3. Romaan. A. Jakobson: Miika Valtsbergi roim. Romaan.

„Tõde ja õiguse“ teises jaos loodeti leida omal ajal järke esimeses köites kujukalt edasi antud külaelule Seda aga ei olnud. Kõnesolevas teoses — „Tõde ja õigus“ 3. — on toodud Vargamäe küll uuesti lähemale, kuid siingi rohkem kõrvalise probleemina. Tegelasest seob kindlamalt romaansarja ainult Indreku kuju, kuid temagi ei ole intriigi kandjaks, vaid rohkem passiivseks kui aktiivseks sündmustiku lüljaks.

Seega tuleb läheneda teosele mitte Vargamäe, vaid „tõde ja õiguse“ probleemist lähtudes. Seda on autor asetanud siinkohal 1905. a. sündmustesse, kus see aga ei esine mitte punase lõngana, vaid rohkem märkamatu jõuallikana. Vargamäel oli selle tulemuseks veel ainult kahe pere vaheline võistlus, siin on ta juba klassivõitlus. Vargamäe traagikaga tutvume alles lõpus. Nagu eelnev kõide, nii ei taha ka praegune painduda hästi romaani mõiste alla. Indrek on küll tegevuse ühendajaks, kuid mitte aktiivse, vaid rohkem kaasatõmmatuna ümbrusest. See ikka helduv ja unistaja ei ole ka mingi pideva intriigi kandjaks; tema ümber liiklevaist kujudest on mitmed palju elavamad. Mässu õhustik määrab mitmegi saatuse kuigi, lühikese tegevusaja jooksul, kuid Indreku suhtes jääb olukord selgusetuks.

Teos on eeskätt olustiku-romaan, millesse on põimitud tihedalt, võiks öelda, isegi ülekaalukalt, elufilosoofilisi targutusi. Tegevuspaigaks on Tallinn peamiselt ja hiljem Vargamäe 1905. a. teisel poolel. Sellesse ajajärku on asetatud keskkuju Indrek, kelles on nähtud seni kirjaniku isiksuse lähedal seisvat kuju. Ärev õhkkond takistab Indreku sooritada oma üliõpilase eksamit ning ta kistakse kaasa tahtmatult ümbrusest, mis tulvil sotsiaalse reformi ideist ning lööksõnust. Ta neelab endasse sotsiaalse reformi teoreetikute mõtteid, vaatab teiste vaimustust, käib isegi pörandaalustel koosolekutel, kuid tegudeni ise ei küüni; ainult kord ei pääse ta kchustusest minna maale hankima mõisat. Si raha ja relva revolutsiooni läbiviimiseks, kuid pettub peagi massi ohjeldamatust hävitamiskirest ja tõmbub endasse tagasi. Vangistamisest pääseb ainult juhuse ning hea õnnega ning ka seekord jääb ta tulevik täiesti selgusetuks.

Tammsaare on olnud ikka rohkem urgitseja nähtuste kallal kui olustiku kujutaja; tegevustik veereb nagu tagaplaanil, kuna esikohal on üksikud tegelased oma targutamistega elamuste ja elunähtuste üle, mille kaudu kirjanik avaldab oma tõekspidamisi. Käesolevas teoses on vahekorrad tasakaalustatud rohkem kui eelkäivas köites ja monoloogid sisaldavad tihti huvitavaid, küpset ja loogilist mõttearendust, millesse on poetatud tagasihoidlikku ja muhedat huumori.

Kaastegelastest on raske tõsta kedagi esiplaanile. Silmahakkavam on Kristi kuju, süttiv ja ideeline nooruke, kes enesetappes leiab ainsa lahenduse oma isiklikkudele hingeeluliste konfliktidele ühenduses pettumusega revolutsiooniliste ideede kandjaist. Esineb veel terve rida nii ideelisi kui tegelikke sotsialiste-revolutsionääre. Nii on Viljasoo veendunud ja tasakaalust sotsialist, kes ei armasta mõelda, sest et see tema tegevust segab; Joosua „Rahva Sõbra“ toimetusest radikaalse reformi tuline kuid loogikata poolehoidja; Kröösus, tegelik revolutsionäär, teotseja, kes aga rabab ainult huupi evimata selget ettekujutust abinõudest sihi saavutamiseks. Kainelt vabameelne on Sillamäe, „Rahva Sõbra“ peatoimetaja, huvitav kuju härra Böströi oma hirmu teooriaga. Peale loeteldute oleks mainida arvukast tüüpide sarjast praktilise mõistusega vütrspoodnikku, Indreku kahepaikset koolivenda Ostaavlit ning mõnumeelset töölist Lohku, Kristi isa, kes hiljem läheb üle nühkide poole.

Ka Vargamäe omad on sündmuste keerises. Vend Ants, kes on tuttav liikumise ideedega, arvab paremaks surra põgenemiskatsel kui lasta peksta end rahustajate poolt. Andres isegi peab vastu võtma häbistavaid kepihoopet, mis viib tasakaalust ta iseteadva iseloomu, muidu veendunud jumalasalane, vannub ta seetõttu ära kiriku ja usu ning isegi jumala. Nii ta kõneleb endast lk. 436: „Sina ise oled valvanud oma südame- ja nime puhtuse järele, aga nüüd on su nimi määratud igaveseks, kuna aga Pearu särab su kõrval kui Kristuse talleke. Sa palusid ikka jumalat, kui läksid kraavi kaevama, kiva lõhkuma või soosilda tegema, aga sinu kraavid vajuivad täis, lõhutud kivide asemel kerkivad maapõhjust uued ja soosild kaob pikkamisi po-

risse ning kuhu on jäänud sinu jumal?“ Ta kahetseb, et on nõudnud tagasi soldatitelt palveraamatuid ja lisab Indrekule — „Kui ma olen olnud teile halb ja ei kõlba teie isaks, siis jätke mind üksinda Vargamäele ja ma tahan siin elada nagu hunt“. Veel lootusetum on vähjahaige naise Mari seisukord, kellele Indrek oma armastusest ema vastu ainukese võimaliku heateona peab andma valu vaigistamiseks mürki niipalju, et see „enam ei kannataks.“

Mässu tegijaist — kes langeb, kes satub vangi, kuid Indreku elu jääb püsima ainult noaterale. Vargamäe Andrese traagikale on heidetud põgus pilk, et näidata selle süvenemist. Sündmustiku suhtes asub Tammsaare rohkem vaatleval kui kirjeldaval seisukohal; ta vaatab seda läbi oma elufilosoofilise prismi, mis erineb tunduvalt näit. Metsanurga innukast sotsiaalsete ideede käsitlusest. Sündmustik on antud edasi enam-vähem ühtlase pinevusega, ilma tunduvalt tõusudeta või mõõnadeta; mässu järkjärgulise arenemisega see küll alatasa süveneb.

Vaatamata ärevale sündmustikule ei kuulu romaan teoste hulka, mida neelatakse leheküljel lehekülje järgi. Tegevusse on põimitud palju läbikaalutud seisukohti, paradokse, huumori ja ironiat, milles kokku võttes avaldub mõtte- ja tunde intensiivsus, mis esile tuleb monolooges ja on nauditav tähelepaneliku lugemise juures. Sündmustik ühes üksikute vihjetega loodusele kujutab realistlikus asjalikus stiilis joonistatud tagaseina. Teos ületab kunstiliselt tiheduselt kui ka huvitavuselt eelkäiva köite, kuid kompositsioonilise lõtvuse tõttu ei küüni ometi „Tõde ja õiguse“ esimese köite meil seni ületamatu tasemeni.

„Miika Valtsbergi roima“ esitab A. Jakobson kui eskromaani tsüklist „Andruksonide suguvõsa“. See on julge käeviibe, ja tahtmatult meelestub „Tuhkru hobuse“ tsükli, mille elujõud rauges ning jooksis liiva. Selle eelarvamuse aga kõrvaldab tutvumine teosega ning teadmine, et kahe nimetatud tsükli vahel on pikk tee autori võimete arengus, mida tõestatud on vahepeal ilmunud kaalukad teosed.

Sissejuhatav katke viitab „patu“ osale elujõulise suguvõsa tekkimises. Patt — see on rahutu vere hoolimatus konvent-

„ÜLIÕPILASLEHE“ TELLIMISI TARTUS VÕTAVAD VASTU

1) „Üliõpilaslehe“ talitus (töötundidel), 2) Akadeemiline Kooperatiiv — Jaani 7, 3) Üldine Ajakirjanduse Kontor — Rütli 11.

sioonide suhtes, „Emase Looduse“ jõuline ning vääramatu tahtevaldis. See on sugulane Elu-Jõu (Life Force) manifestatsioonile, mille prohvetiks kirjanduses on Shaw oma „Inimeses ja Üliinimeses“ j. t.; — väitele, et Elu-Jõud loovab evolutsioonis ise kõige paremini ja otstarbekohasemalt korraldab enda rakendumist ning säilitmist jõulisena ning võitmatuna; et naine (eeskätt) on ainult abinõu selleks. Seesugune vahend „Emase Loodusele“ on ka Eeva Andruksion, kindel ja vääramatu endale pandud ülesande täitmisel.

Vastaspoolse jõu avaldis on kehastatud Miika Valtsbergi ürgjõulises „hiiglase“ kujus, kes samalaadse tüüristana Elu-Jõu kättes on rakendunud oma ülesande täitmisel. Eeva ja Miika teineteise leidmine, armastuse tekkimine nende vahel, selle paisumine ja traagiline laostumine ongi romaani tegevuse alusmüüriks. Nägematu jõud haarab neid algusest lõpuni, ega lasse heidutada end ümbruskonnast, kaasinimestest. Eeva ja eriti Miika on kujutatud kui kaks hiiglast, kelle varjust läbi näeme tähtsusetuina teisi tegelasi ja nende askeldusi. Nende kahe tunnete ja instinktide heitlus matub endasse argipäeva ja kogu aeg tundub kui valvaks Loodus ise halastamatult oma tegelaste kohal. Need kaks kaju ühes oma vooruste ja pahedega on autorile südame lähedal, nii et ta ei saa hoiduda ikka ja jälle (sageli liigselt) kordamast ja rõhutamast jooni, mis harmoneeruvad nende konstruktsiooniga; unustab end isegi, ja kommenteerides muutub tahtmatult kahjulikuks oma lemmikutele. Võrdset jõuline isikupärasusega on nende võitlus ümbrusega, mille järsult kujutatud halastamatus ja hoolimatus ei suuda neid ometi väärata. Siin kohal osutab naine vaimset üleolekut ja kindlust ning otse kurkuislikku hoolimatust, mees aga variseb kokku iseoma südametunnistuse piinade koorma all ja enesetappest päästab ta ainult ootamatu surmav siglalõök.

Eeva Andruksion on põlvnenud isemeelikust ja põikpäisest, pikakasvulisest ning valgetverd isast ning pärinud sellelt „sitke elutahte, mis miilab kustumata raskemaski olukorras“. Vaatamata oma elurõõmule on ta vägagi jonnakas ja külm, ja ükski haavamine ei jätta teda puutumata. Tugev seksuaalkompleks viib ta olukorran, kus parun määrab meheks talle inetu küüraka, keelekandja Karja-Mihkli, kelle pärast ka Eeva satub kaasorjade põlguse alla. Ei ole siis ime, et teda köidab ootamatult saabuv võõras mees, kes võidab imetluse oma „hiiglase“ konstruktsiooniga ning üleoleva hoolimatusega ja muudab Eeva elu uuesti igatsuse ja ihade salapäraseks müüstööriimiks.

See on Miika Valtsberg, kelle soonetes voolab Hamsuni ja Gailiti vagabundide rahutu, kuigi sõjakas veri. — „Ega see alatine ringimüramine polegi nii mõnus asi... Aga mis sa teed, kui oled juba kord sääraseks loodud“ (lk. 169). Nii ta pihib, kuigi see teoses niivõrd ei ilmne; see on rohkem mõnitav ka k l e -

mis - kui seiklusih, mille ohvriks on langenud pussi läbi kõik ta vennad ja onud. Miika on ainuke säilinud. Too salvav, kuid sealjuures heatahtlikult üleolev „hiiglane“ vallutab Eeva. Nende salavahekord on varsti avalik saladus, kuid see ei suuda Eevat silmapilgukski mõjustada kainusele. Ootab ainult karsitult küüraka surma ning lootus selle täitumiseks täidab ta „ebainimliku, tigea kahjurõõmuga.“ Mees omapoolt püüab muuta põrguks salakaebustega Miika elu, kes lõpuks naisest hukutatuna „hullustuseni ulatavas metsikusehoos“ viskab Mihkli laukasse. Teade sellest sisendab Eevasse ainult mingi „jubeda, hirmsa rõõmutunde“, kuid mehe hävitab hingeliselt täiesti teadmine, et roim ei juhtunud korralikus kakeluses, vaid et ta oli hävitanud abitu ja nõrgema olevuse. Järgnevad südametunnistuse piinad, vaen naise vastu, joomine ja kaklemine, kus ta hukubki. Eeval sünnib poeg, kes on „otsekui tema kehastunud unistus“.

Romaan on eeskätt kahe peakuju hingelise võitluse ja kire kujutamine — seega psühholoogiline. Käsitlus naturalistlik-realistlik, mis küll kohati liiga hoolimatu, kuid selles peitubki Jakobsoni tugev külg. Püüdes kommenteerida muutub ta sihilikuks ja sama kordavaks, sellesse poetab liigselt võrdlusi ühenduses tegelaste tõupäraste omadustega. Eeva tundelisuses ja külmas rähus esitatud kujul jääb püsima teatud vasturääkivus, sama esineb Kubja-Andrese juures. Olustik on esitatud pea samaväärselt. Sündmustikku on põimitud järsult piiritletud tüübid Soldina mõisast ja külast. „Maarahva“ eluviiside ja -tingimuste kirjeldusist, milles on vähemaid ebatäpsusi, paiskub vastu „Vaeste patuste alevi“ armetu viletsuse kopitanud leitsak, kuigi selle kujutamine on enam pehmem ja tasakaalus. Ometi valmistab autorile (vrd. Ed. Vilde) veel naudingut peksutalgute ja nende tagajärgede protokollimine. Kokku saame tervikliku, kuigi hõreda mulje orjaaegsest elust ja viletsusest, millesse on poetatud leidlikke võrdlusi ning õnnestunud looduskirjeldusi. Aegajalt on tunda viimastes šabloonid kaldumist, kuid mitte häirivalt. Tihedus kannatab vahetevahel väheütlevalt targutavate monoloogide kui ka asjatute dialoogide all.

Eeva ja Miika vahekorid arendub psühholoogiliselt põhjendatuna. Intriig süveneb alatasa ning läheneb lõpule paratamatult. Kompositsioonilt tervikulist muljet rikub lõpp-peatükk esitatud kujul; selle puudumine oleks olnud romaani ainult kasuks. Lapse saabumisest oldakse teadlik niigi juba, ja Kubja Andrese hingepeinad ei huvita enam peale Miika surma.

Kokku võttes võib väita, et autor on annud siin oma parema. On muud tund asjalikumaks ja erapooletumaks vaatlemine ning psühholoogilised momendid on leidnud enamikus usutava käsituse, kuigi mõjustatuna päritavuse teooriast. Romaan kuulub silmahakkevamate teoste kilda meie ilukirjanduses.

G. Vahrberg.

NOOR-EESTI

soovib kirjandussõpradele ja raamatukogudele järgmisi tänavuseid uudisteoseid:

- B. Alver: **Lugu valgest varesest.** Poeem. Hind 2 kr.
- A. Antson: **Töölise tütar.** Draama. Hind 1 kr. 25 s.
- Grimm: **Muinasjutud II.** Hind 2 kr. 25 s.
- K. A. Hindrey: **Tõnissoni juures.** (Elukroonika V). Hind 4 kr. 50 s.
- A. Jakobson: **Miika Valtsbergi roim.** Romaan. Hind 5 kr. 50 s.
- J. Jaik: **Rannaliival taevani.** Romaan. Hind 3 kr. 50 s.
- M. Jotuni: **Argielu.** Hind 2 kr. 75 s.
- A. Järnefeldt: **Greta ja tema Isand.** Hind 3 kr. 75 s.
- Indiaani muinasjutte. Hind 1 kr. 75 s.
- I. Kärner: **Moodne orjus.** Romaan. Hind 3 kr. 75 s.
- O. Luts: **Talvised teed.** Mälestused II. Hind 3 kr. 50 s.
- O. Luts: **Läbi tuule ja vee.** Mälestused III. Hind 3 kr. 25 s.
- M. Mõtslane: **Kevadised vood.** Hind 5 kr.
- Neegrite muinasjutte.** Hind 2 kr.
- Koguteos **Põhjakaar.** Hind 4 kr. 75 s.
- Prantsuse muinasjutte.** Hind 2 kr.
- H. Raudsepp: **Põrunud aru õnnistus.** Komöödia. Hind 2 kr. 40 s.
- W. Reymont: **Talupojad II.** Talv. Hind 4 kr. 50 s.
- G. Suits: **Noor-Eesti nõlvakult.** Essee. Hind 2 kr. 75 s.
- A. H. Tammsaare: **Tõde ja õigus III.** Romaan. Hind 5 kr. 75 s.
- A. Taar: **Emake maamuld.** Näidend. Hind 1 kr. 50 s.
- Valik uuemat Läti kirjandust. I.** Hind 4 kr.

Noor-Eesti Kirjastus — Tartus.

Ühe ankeedi puhul.

Vastuseid üliõpilassöögisalaalitarvitajale.

Suuremaks Üliõpilaskonna omaabi ettevõtteks on meil kujunenud üliõpilaskööök ja -söögisalaal, mis ka loomulik, kui arvesse võtta, et toitumiskulud moodustavad harilikult kaaluvama osa iga üliõpilase üldväljaminekuist. Ka üliõpilase tervis ja sellest tingitud õppetöö edukus tunduval määral oleneb toitumisest.

Kas suudab praegune Tartu Üliõpilaskonna üliõpilaskööök ja -söögisalaal teemale esitatud nõudeid täita?

Küsimusele saame vastuse, kui vaatleme lähemalt üliõpilaskööögi ja -söögisalaali praegust tegevust ning selle kohta tarvitajate poolt ankeetides antud hinnanguid. Ning see vastus on: jah ja ei. Üldkorralduselt — küll, tehniliselt — mitte.

Et 1929. a. kevadsemestril Üliõpilask. Edustuse poolt vastuvõetud otsus, muuta alaliseks valulapseks ning rahulolematuse objektiks olnud eraettevõtja poolt kasutatud üliõpilaskööök ja -söögisalaal otsekoheseks Üliõpilaskonna oma ettevõtteks, oli õige, seda tõendab praegusekujuline üliõpilaskööögi ja -söögisalaali majanduslikult edukas tegevus kui ka järjest kasvav tarvitajaskond. Kui n. n. „ökonomi ajal“ üliõpilassöögisalaalis söömas käijate arv keskmiselt küündis vaevalt kaheksajani, on see nüüd tõusnud rohkem kui neljakordseks — ulatudes juba üksikutele päevadele üle kaheksasaja. Eritist söögisalaali kasutajate arvu tõusu võib märkida käesoleval semestril, mil näit. keskmise söögisalaali tarvitajate arv päevas oli: septembris 497 inim., okt. 629 inim. ja novembris 720 inim. Üliõpilassöögisalaalis käib söömas üldiselt kuus üle 20.000 inimese. Peale nende äraliste küllastajate on tulnud üliõpilassöögisalaali anda ja korraldada rohke arvul erakorralisi pidulikke lõunaid, õhtusööke ja teeshituid nii ülikooli kui akadeemiliste organisatsioonide ettevõttele ja tähtpäevil.

Ka üliõpilassöögisalaali rahaline läbikäik, kuigi see praeguse üldise hindade languse ajajärgul pole tõusnud proportsionaalselt tarvitajate hulga, moodustab siiski meie oludes soliidid summa. Nii ulatas möödunud tegevusaastal üliõpilaskööögi ja -söögisalaali kassa üldine rahaline läbikäik ligi 10 miljoni sendini. Käesoleva semestri kassa sissetulek on päevas ikka üle 20.000 sendi ning kuus üle 600.000 sendi. Tõdd võimaldab üliõpilaskööök ja -söögisalaal ligi 30 inimesele, neist kümmele üliõpilasele. Maksetes oma teenistuses olevale personalile paremat palka kui teised samasugused eraettevõtted, nõudes aga sealjuures ka teenijaskonnalt rohkem nii töö headuselt kui produktiivteedilt.

Üliõpilaskööögi ja -söögisalaali tegevuse edukusest annab tunnistust ehk seegi, kui võime konstateerida, et möödunud tegevusaasta kestel saadud sissetulekult on üliõpilaskööök ja -söögisalaal võinud

mahutada üksi juurdemuretsetud inventari alla ligi pool miljoni senti ja käesoleval sügisel hindade kõikumisest hoidumiseks osta ladusse toorainete tagavarasid veerand miljoni sendi väärtuses.

Seega on üliõpilaskööök ja -söögisalaal kujunenud suuremaks söögisalaaliks mitte üksi Tartus, vaid üldse Eestis, seda eriti ta tarvitajate arvu poolest. Ja kui arvesse võtta, et üliõpilaskööök ja -söögisalaal praegusel kujul on välja jõudmas asutamis- ja katsetamisaja järgust ning saadud praktilistel kogemustel kindlalt ja teadlikult võib jätkata ning arendada oma tegevust, ei puudu eeldused, et söögisalaali tarvitajate arv tõuseks päevas üle tuhande ning üliõpilassöögisalaal suudaks rahuldada veelgi rohkem kõigi üliõpilaste nõudeid toitumise alal, just toidu headuse ja hindade odavuse poolest.

Kuid siin on üks agra, mis paneb piirid üliõpilaskööögi ja -söögisalaali arengule ning raskendab äärmiselt praegust tegevust. Ning see agra on — tehniline külg, eeskätt üliõpilaskööögil ja söögisalaalil praegu kasutada olevate ruumide kitsus ja ebaotstarbekohasus.

Kui üliõpilaskööögil ja -söögisalaalil on käesoleval sügisel mõne kuu kestel läinud korda toitude hindade alla viia ligi kolmandiku võrra (söögikorra eest saadud keskmine hind möödunud aastal 40 senti ümber s. a. aug. 37,53, sept. 34,9, okt. 31,0 ja nov. juub 29,1), ning parandada veelgi toidu kvaliteeti, siis sellega kaasaskäinud „halbusest“, liiga rohkest sööjate arvust tingitud ruumide kitsikusest ja tegevuses esile kutsutud puudusist pole näha esialgu mingit pääseteed.

On tekkinud täielik ummik.

Kõige rohkem raskusi tekitab toitude valmistamine. Kööök, mis ta ehitamisel ette nähtud maksimaalselt 350 inimesele toidu valmistamiseks päevas peab praegu üksikul päevil produtserima toitu 800-le, erakorralistel juhtudel (pidusöögid) rohkemgi. Väikese ettevõtte jaoks ehitatuna ei vasta köögi sisseseade (pliidid jne.) suurtootuse ratsionaalsele nõudeile.

Kui üliõpilasköööki ja -söögisalaali juhtivad organid on alati katsunud silmas pidades ja arvesse võtta tarvitajate vähe-maldki arvamis ja soove, käib see nüüd neil paljudes osades täiesti ülejõu.

Nii näit. on viimasel üliõpilaskööögi ja -söögisalaali poolt korraldatud ankeedis vastajate poolt märgitud rida korduvaid ja kardinaalseid puudusi, mis polnud köögi ja söögisalaali juhtijail eneseil ka ennem mitte teadmata, millesse aga parandust eeltoodud põhjustel pole suudetud tuua.

Ning need märgitud puudused on peamiselt: ruumide kitsikus, toitude pikaajaline ootamine resp. aeglane teenimine, jahtunud toidud, koristamata lauad resp. mustad toidunõud laual jne.

Vastus kõigile neile märgitud puudustele on: ei ole ruumi.

Pole ruumi toitude valmistamiseks ega valmistatud toitude soojalt hoidmiseks jne.

Abinõudena soovitatakse suurendada personalil arvu. Kuid see ei aita, kui personalil pole töötamiseks ruumi. Ei saa ju kitsaste pliitide juurde asetada rohkem inimesi kui seal tööruumi. Suur arv ainult segaks praegustki töötamist. Rohkem ettekandjaid! Aga kuhu neid panna, kui praeguselgi arvul pole serverimistoas enam kuhugi asju ja kandikuid. Ruum on täiskiilutud! Ja kitsikuses purunevad ka toidunõud.

Pikem nendest ruumide kitsikusest tingitud paljude puuduste kirjeldamine ning vastamine viiks pikale ning oleks ka asjata.

Ainukene radikaalne abinõu nende puuduste kõrvaldamiseks oleks: Uus üliõpilasmaja. Kuna aga selle ehitamine nõuab suuri kapitalite, millede kogumine raske ja aeganõudev — siis on see esialgu tuleviku-muusika.

Ajutiselt hädaabinõuna ei aita muu kui esialgu ümber ehitada vastavalt ning paremini korda seada toitude valmistamiseks praeguse Üliõpilasmaja keldrikord ja võimaluse piires laiendada söögisalaali ruume. Ühtlasi ka tehniliselt viimistleda vastavate masinate jne. tarvitusele võtmisega praeguseid toitude valmistamise viise. Kuid ka see töö pole tehtav päevapealt ega ilma kapitalideta.

Loodame siiski, et tuleva aasta suvel siia mõningaid parandusi saab ette võtta.

Päevakorrale on kerkinud ka avaramate teiste ruumide üürimise küsimus ning harusöögisalaali avamine.

Mis puutub toitudesse ja nende maitse- ning headusse, siis ollakse ankeedile vastajate poolt nendega üldiselt rahul. Enamik vastajaist on hinnanud toitudesid headeks või rahuldavateks.

Jah, on ju olemas ka üksikuid sapi-seid, mitte põrmugi üliõpilassöögisalaali toitudega rahul oljaid kaasvõitlejaid. Kuid paljudel juhtudel ei saa siin küll teisiti, kui rahulolematuse põhjusti otsida nurisejais endis.

Nii kirjutab keegi ksv. söögisalaali toitude kohta üldiselt, et need olla ebamaitsevad ja kallid, võrreldes turu hindadega, portsjonid väikesed ja üliõpilassöögisalaal ei tulevat talle meelde mitte omaabi ettevõtet, vaid puht era-spekulatsioon kalduvustega äri.

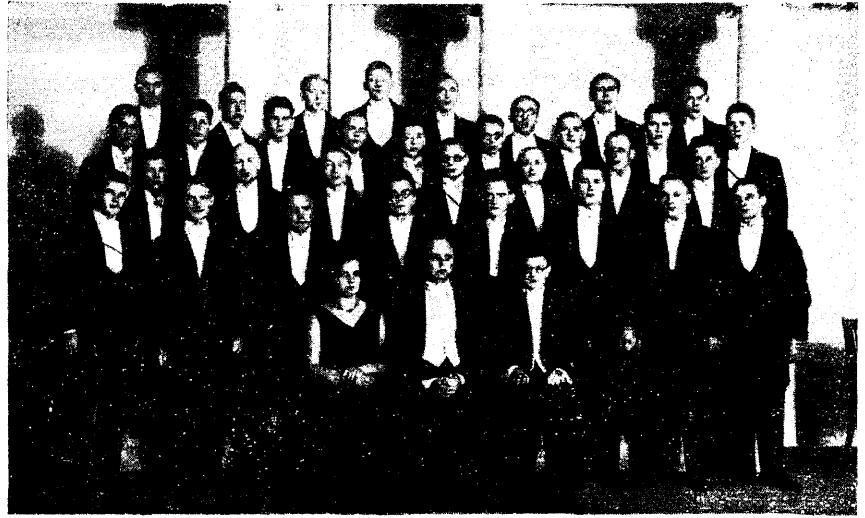
Paistab natuke keegi kõvasti öelduna. Sama nuriseja ksv. loeb tarvillikuks: tõsta toitude maitset, suurendada portsjone, alandada toitude hinda, mis arvestades turuhindadega, kus piima liiter maksvat 3—5 senti, olla täiesti võimalik. Ja, võiks küll! Muretsegu sama ksv. üliõpilaskööögi kui üliõpilasmaja, s. o. vastastikusest toetatavale ettevõttele, piima hinnaga 3—5 senti liiter. Üliõpi-

Akadeemiline Meeskoor Üliõpilaskonna esinduskooriks.

10. nov. s. a. tunnistas Üliõpilaskonna juhatus Akadeemilise Meeskoori Tartu Üliõpilaskonna esinduskooriks, millise otsuse kinnitas Edustus oma koosolekul 27. nov. s. a.

Akad. Meeskoor asutati sügismestril 1924. a., mil koorijuhiks kutsuti praegune koorijuht Leenart Neumann. Koor hakkas töötama uut alustel, rajades oma muusikalist arenemist tähtsal määral häälekultuurile. Seega on Akad. Meeskoor meil Eestis esimene meeskoor, kes sellel põhimõttel teotseb. Nüüd on kõik meie suuremad koorid siirdunud sellele teele. Algusest peale toonitas koorijuht, et kuigi häälekultuur meeskoores tähtsat osa etendab, see ometi ainult abinõuks ja eeltingimuseks on puhta laulu saavutamiseks ja kõigepealt helitööde tõlgitsemiseks, kuna häälekultuurita eriti raskemaid ja sügavamaid helitöid kõigi nende peenustega esile tuua ei saa. Nagu kõik uus, nii on ka Akad. Meesk. oma eesmärkide taotlemisel kui ka saavutatusis mõnelt poolt võõriti tõlgitsemist leidnud. Kuid selle kõrval peab rõhutama, et kõik nimekamad muusikamehed ja arvustajad, nii oma kui välismaalased, Akad. Meesk. kontserte üksmeelselt on tunnustanud (vaata näit. „Üliõpilasleht“ nr. 3. 1929. a.). Koori kontsertide kavas on seisnud peamiselt Eesti heliloojate laulud, nende hulgas rohkesti veel alles käsikirjas olevaid. Ka klassilist muusikat kirikulaulu alal on harrastatud. Seega erilist rõhku pandud mitte üksile laulude ettekandele, vaid ka kontsertide kavade koostamisele.

Akad. Meeskooris on seitsme aasta jooksul kaasa laulnud kuni 150 ksv!! Ühtlasi peab tunnustama üliõpilaste kohta — koori koosseis on olnud küllaltki püsiv. Nii laulab praegu kooris kaasa kümnekond ksv!!, kes on olnud koori asutajate seas. Oma esimese kontserdi andis koor Tartus



Akadeemiline Meeskoor
kontserdi puhul ülikooli aulas 22. nov. s. a

1. IV 1925. a. 26-liikmelise koosseisuga. Pärastised kontserdid on olnud 30—40 meheline kooriga. Mõnedel erilisi kulusid nõudvail ringreisil on ka vähema ksv!! arvuga väärrikalt ja mõjuvalt esineda võidud.

Nüüd, kus koor Üliõpilaskonna esinduskoori kohused oma peale võtnud, tahetakse näha, et ksv!! laulumehed koori koguksid, et koor veel tihedamasse ühendusse astuks terve üliõpilaskonnaga ja nii laulu elustamiseks ja edendamiseks paremaid võimalusi looks. Ka nüüdki ei kavatse koor oma liikmete arvu valimata suurendada, sest koori tasapinna tõstmist ei saavutata mitte niivõrt kvantitatiivse kui kvalitatiivse kasvamise kaudu. Praegu on küll kindlad väljavaated, et koori liikmete arv tuleval semestril märksa suureneb. Täpsema vahekorra fikseerimi-

seks Üliõpilaskonna ja koori vahel on moodustatud komisjon, kuhu kuuluvad Üliõpilaskonna poolt ksv!! H. Paalmann ja R. Tasso, koori poolt vil! E. Ottan, ksv! J. Arike ja koorijuht Leenart Neumann.

Koor lõpetas oma käesoleva semestri tegevuse kontsertidega 22. nov. s. a ülikooli aulas ja 2 kontserdiga 29. nov. s. a Jõgeval ja Voldis Peale selle demonstreeris koor 6. det. eeloleva X laulupeo meeskooride laule Lauljate Liidu kutsel Tartus kokkutulnud Lõuna-Eesti meeskooride juhtidele.

Tuleval semestril tahab koor erilist rõhku panna neile kohustustele, mis tal tulevad kanda esinduskoorina. Uute liikmete vastuvõtmine algab jaanuari teisest poolest.

K. Peerna.

lasköögi praegustel juhtidel seda küll pole võimalik teha.

Kui ajakirjanduses ilmunud teadete järele piima liiter linnast kauget asuvas maa meiereides kvasigil maksab 3—5 senti, siis peaks küll üliõpilastele selge olema, et linnas, kas või ainult transporti kulude tõttu seda piima enam 3—5 senti liiter ei saa. Ja kui näit. soojemate ilmadega transport üliõpilasköögile piima kuskilt kaugemalt ning seega ka odavamast kohast, siis see päralt jõudes pole küll enam üliõpilasköögile keetmiseks vastuvõetav.

Sama lugu on teise mehega, kellel kartulivakk maksvat 50 senti. Jääme pakkumisi ootama.

Seni aga peab üliõpilasköök küll piima liitrit maksma piimaäärile — 9 senti liiter ja linnalähedasele talumehel —

10 senti liiter. Kõrgemat hinda on sunnitud üliõpilasköök talunikele maksma seetõttu, et ta ei saa kõige aja piima tarvitada ühesuuruses kvantumis, vaid ühel päeval rohkem, teisel vähem ning vahel suvekuudel üldse mitte. Järeldused peaksid olema selged.

Ka on sunnitud üliõpilasköök rea teisi aineid ostma vaheltkauplejate kaudu. Nii näiteks, et saada üliõpilasköögile vajaliku ühepäevase kvantumi sea-fileed, peaks ostma ühel päeval 100 siga või andes näit. paljunõutud looma või sea keelt — ostma ligi 200 looma ehk siga päevas. Et seast ja lehmast peale keele ka muud liha saadakse, mida üliõpilasköök ilma raisku minemata nii kiirelt ära kasutada ei suuda, on arusaadav.

Paljud toorained on ju üldiselt hinnas langenud, kuid mitte kõik. Nii näit.

maksis möödunud aasta sügisel värskes kapsa kilo 2,5 senti, tänava aga ligi poole enam — 4—5 senti. Ka leivahind, peale teravilja kaitseseaduse maksmapanekut on tõusnud, samuti rida teisi aineid.

Jätub ehk neist näiteist, et küsimus polegi nii lihtne nagu see pealtvaatajatele näib. Et üliõpilasköök tahtlikult kellelegi rohkem maksaks kui see hädavajalik, ei peaks küll keegi saama öelda. Ja kuna üliõpilasköögi kuludest 78% moodustavad toorainete eest makstud summad ja ainult 22% on tööstuskulud (küte, valgustus, personali palk jne.), siis kõnelused turu hindade odavusest ja üliõpilasköögis saali toitute kallidusest ning suurtest vaheltkasudest ei pea paika.

Ning kuidas on lood siis ka tegelikult nende vaheltkasudega. Nagu üliõpilasköögi ja -söögis saali arvepidamise

Ilmus

A. SAARNA

Ilmus

SÜDAMERAASUKESTE AGOONIA

Hind 4 kr. 50 senti.

ALBERT KIVIKAS
VEKSLIVÕLTSIJA

Hind 6 krooni.

EVALD KINDLUSTE
TALVISED RÄNDLINNUD

Hind 4 kr. 80 senti.

K. O. Ü. «LOODUS» — Tartu.

andmeist, mis Edustuse organite poolt alati kontrollitavad, selgub, on käesoleva semestri (17. aug. — 30. nov.) Iga söögikorra eest saadud keskm. hind olnud 31,6 senti (aug. 37,5 s., sept 34,9, okt. 31,0 ja nov. 29,1) samal ajal on toidukorra keskm. omahinnaks olnud üliõpilasköögil 30,1 senti, seega vahe toidukorralt 1,5 s., millest tuleb veel maha arvata arvepidamise esialgu kapitalina arvestatud inventuuri amortisatsioon, mis suure tarvituse juures pole sugugi väike. Üliõpilasköök pole ka mingi ühepäeva liblikas. Nagu igas korralikus majapidamises tulevad siia arvesse võtta kõik edaspidised võimalused. Nii näit. n. n. surnud kuud, semestrite vaheajad, mil söögijate arv tunduvalt langeb. Söögijate arvu vähenemisega ei vähene aga mitte ühtlaselt kõik üliõpilasköögi ja -söögisaali kulud: personalil palgad, siis kannatid korrashoid jne. Ka kõik toorainete hindade kõikumised, suuremad remondid ja täiendused tulevad üldiste hindade kalkuleerimiselt ette näha ning arvesse võtta.

Ning kui veel mõelda, et üliõpilasköök algas üliõpilaskonna oma ettevõtetena tegevust, ilma et tal oleks olnud sentigi tegevuskapitali, siis ei saa ometi seda loomulikuks pidada ka edaspidi. Kui näit. möödunud tegevusaastal, osalt tegevuskapitali puudusel, osalt laduruumide kitsuse tõttu, sügisel soodsal ajal ei saanud üliõpilasköök teha tarvilikke tagavarade sisseoste, siis kannatid selle all just sööjad. Ei ole ju üldiselt sugugi ükskõik, kas näit. värsket kapsa sisseostmisel maksta sügisel puudast 50 senti või kevadel 250 senti ehk sissetehud kurgist sügisel 1,5—2 senti ja kevadel 7—8 s. Ühel ajal toitude eest natukene rohkem makstud summa tuleb tarvitaja taskusse hiljem kaudselt tagasi.

Üliõpilasköögi ja -söögisaali tulud ja ülejääkidest tekkinud kogutulud ei lähe kuhugi mujale kui ainult üliõpilaste tootmisolude parandamiseks, seega üliõpilasilale endile tagasi.

Nii kaasvõitlejate eneste hulgas kui ka seltskonnas on palju kõnelnud soodustustest, mis olla üliõpilasköögil ja -söögisaalil võrreldes teiste erasöögimajadega.

On tõsi, et üliõpilassöögisaalil ei tule maksta riiklikke ega omavalitsuse makse,

kuid ega need pole üldiseltki erasöögimajadel nii eriliselt koormavad.

Teine soodustus, mis on üliõpilassöögisaalil praegu, on see, et üliõpilassöögisaal ei maksa üüri. Ka üüri maksmine ei sunniks üliõpilassöögisaali toitude hindasid tõstma. Sest ruumide üürid ei moodusta suure käitise juures kulusummast kuigi suurt protsenti. Nii näit. maksab Tartu teine suurem söögimaja oma pea sama suurte ruumide eest kuus üüri ainult 150 kr.

Ja muid soodustusi üliõpilasköögil ja -söögisaalil võrreldes erasöögimajadega pole olemaski. Mingisuguseid era-toetusi pole ta kuskilt enam saanud. Valgustuse ja küttekulud tasutakse kõik üliõpilassöögisaali tuludest. Samuti on tulnud kulukad remondid ja ümberkorraldused sisseseades teha üliõpilasköögil kõik oma summadest. Samuti muretseda inventar ning katta selle amortisatsioon. Ja praeguste ebakohaste ning mittevastavate ruumide juures need kulud tihti

ületavad korralikkude üüriruumide rendisumma.

Olid tõesti ajad, mil üliõpilasköök ja -söögisaal sai toetust üliõpilaskonnalt või väljastpoolt — ülikoolilt, eraasutistelt jne. Nõnda oli üliõpilasköögil ökonomi ajal kasutada ülikooli poolt osetud inventar ja sisseseade. Vene tsaarivalitsusaegne üliõpilasköök Toomel, vilekordses suures üliõpilaste ühiselumajas, mis praegu riigi keskarhiivi alla võetud, sai valitsuselt aastas toetust 3000 kuldrubla, s. o. praeguse rahakursi juures ligi pool miljonit senti.

Nüüd neid soodustusi enam pole. Ka üliõpilasköögi ja -söögisaali iseloom on muutunud. Ta ei ole põhimõttelt mingi heategev üliõpilaste hoolekande-asutus, vaid tõsine üliõpilaste vastastikuse abi — omaabi ettevõtte, mis tasub kõik oma kulud ning võima'dab eraettevõtjate suurte vahelkasude ärajäämise tõttu üliõpilastele odavat ja toitvat söömist.

Albert Marmor.

Etelä-Pohjalaisten Laulukirja.

(E.-P. Osakunnan Kotiseutujulkaisuja nr. 3.)

See väike meeldivas köites raamatuke, mis pühendatud kadunud helilooja Toivo Kuula mälestusele, ei ole üliõpilaslaulik sõna tavalises mõttes. Sellest tohiks huvitatud olla ka eesti üliõpilased ja muud laulukultuuri harrastajaid, kuna siin on tavalisi üliõpilaslauke (meie mõiste järgi) vähe ning enamiku moodustavad uuemad rahvalaulud. Kes soome üliõpilaseluga on kokku puutunud, see võib konstateerida, et üliõpilasingkondades ongi pea lauluaineks uuem rahvalaul, teadagi, oma maakonna või üldrahvaliste rahvusliku sisuga kunstluule toodet kõrval. Käesolev laulik viib üliõpilaslauu arengu rahvapärases suunas kahtlemata sammu edasi. Seda kõigepealt oma võrdlemisi täieliku valikuga ja hulga nootidega. Eeltõid on tehtud mitu aastat, Osakonna kodu-uurimise toimikonna toetusel ja õhutusel. Osakonna nooremad ja vanemad liikmed

ühes muusika ja luule tundjatega on korjamistööd toimetanud maal mitu aastat. Selle aasta alguks oli aineistik koos ja teos läks trüki varakevad.

Teos algab Soome rahvuslauluga, millele järgnevad „Vaasa marss“, „Viipula kangelaste mälestuseks“, „Nuiameeste marss“ ja teisi isamaalisi laule. Raamatu keskmise osa täidavad vähemad rahvalaulud, tuntumad nootideta, uuemad nootidega. Kaunis tähelepanevana osa raamatust võtavad oma alla Eesti ja Ungari laulud (297—361. lk). Eesti laule on 17, neist oleks mainitavad: „Ei saa mitte vaiki olla“, „Isamaa ilu hoieldes“, „Kaunimad laulud“, „Kui Kungla rahvas“, „Ma sõuan merel ja sõuan“, „Süda tuksub“, „Tule koju“, „Üks paigake“, — kõik nootidega ja Miina Hermanni „Meeste laul“ nootidega. Peale mainitud numbrite on teised üldisemalt tuntud üliõpilaslaulud. Keel on eesti lauludes seekord puhtam kui mõnes eelmises laulikus, peaaegu vigadeta. Igatahes on E.-P. Osakond teinud sellega tänuväärte teene eesti laulu tutvustamiseks soome üliõpilasingkondades.

G. Ränk.

R. Rolland: MICHELANGELO

Elulugu illustatsioonidega kriitpaberil. Tõlk. M. Lepik. 199 lk., 2 kr., köites 2 kr. 50 s.

Kes ei usu geeniusse olemasolu, kes ei tea, mis see on, see vaadelgu Michelangelot. Ei kunagi ole inimene olnud nii oma geniaalsuse ohver kui tema. Ta elas püsivas raevus. See paisutava jõu liigrohkus oli kannatus, mis sundis teda rühkima, lakkamatult pingutama, silmapilkugi puhkamata. „Mina väsitän ennast tööga enam kui keegi kunagi on teinud,“ kirjutas ta, „ma ei mõtle midagi muud kui töötada ööd ja päevad.“

Romain Rolland.

EESTI KIRJANDUSE SELTSI KIRJASTUS.

Edustuse koosolekuteateid.

Koosolek 27. XI 31. kl. 21.

Koos 21 ksv! Juhatab ksv! H. Paalmann, protokollib ksv! V. Pärtel-poeg.

Päevakorras: 1) Protokoll, 2) Ettepanek tihedamate eksami-tähtpäevade asjus ülikoolile, 2 a) Edustuse kodukorra paranduste vastuvõtmine kahel lugemisel, 3) SELL'i 8. konverentsi resolutsioonid, 4) Juhatusse otsuste kinnitamine, 5) Üliõpilaskonna osavõtt töötutele abiandmisest, 6) Valimised (toimkondadesse) ja 7) Läbirääkimised.

1.

Protokoll eelmisest koosolekust kinnitatakse ühel häälel.

Koosoleku juhataja teatab, et Edustuse koosseisus on järgmised muudatused:

Nimekirjast nr. 1 lahkunud ksv! T. Koch, asemele kutsutud ksv! Vladimir Ponomarev.

Nimekirjast nr. 5 lahkunud ksv! H. Sarv, asemele kutsutud ksv! Marta Palisoo.

Nimekirjast nr. 10 lahkunud ksv! H. Sehrvald, asemele kutsutud ksv! Manfred Hausen.

2.

Ksv! esimees annab ülevaate senistest sammudest, mis juhatus poolt on astunud Edustuse töökava vastava punkti täitmiseks tihedamate eksami-tähtpäevade hankimise mõttes.

Ksv! Veidenbaum kannab ette vastava komisjoni poolt välja töötatud Ülikooli Valitsusele saadetava märgukirja juhtlauseid, milles tehakse ettepanek:

1) ametliku korra alusel anda õppejõududele õigus eksamineerida üliõpilasi igal ajal, kui nad seda kokkuleppel peavad võimalikuks;

2) lisada senisele kahele eksamijärgule veel üks eksamijärk semestri keskel: sügissemestril – oktoobrikuu

lõpul, kevadsemestril – märtsikuu keskel.

Juhtlauseid ühes juhatusse ettepanekuga esineda Ülikooli Valitsuse ees sooviva avaldusega, võimaldada Üliõpilaskonna esindajate osavõttu vastava eksami korralduse komisjoni tööd Ülikooli juures, kiidetakse ühel häälel heaks.

2 a.

Üliõpilaskonna Edustuse kodukorra §§ 6, 8, 35 ja 35 juurde võetakse vastu kahel lugemisel redaktsioonilise iseloomuga parandusi.

3.

Võetakse vastu ühel häälel SELL-i 8. konverentsi resolutsioonid.

4.

Kinnitatakse juhatusse otsus 10. XI 31 tunnistada Akad. Meeskoori Üliõpilaskonna esinduskooriks, lubades Ak. Meeskoorile alalist toetust ja kohustades esinema Üliõpilaskonna ettevõtteis. Vastava kava väljatöötamiseks kokku kutsuda Üliõpilaskonna esindajate ja Ak. Meeskoori esindajate ühine koosolek. Üliõpilaskonna esindajaiks valitakse ksv! Paalmann ja Tasso.“

5.

Üliõpilaskonna juhatus esineb ettepanekuga: „Üliõpilaskond soovides võtta osa töötutele abiandmisest avaldab oma valmisolekut osa võtta vastava eriorganisatsiooni tööd. Esialgse sammuna määrab töötute lastele abiandmiseks 10% 1. detsembri kontsert-balli puhtast ülejäägist.“

Ettepaneku puhul tekivad pike-mad sõnavõttud.

Ksv! E. Kurema leiab, et oleks soovitatav, et ka üliõpilaskond aitaks kaasa töötutele abi-sooviavalduste kontrollimisele.

Märgitakse ära, et üliõpilaskonnal ainelist abiandmise võimalused on väga piiratud, balli sissetuleku osa toetuseks määramisel on eeskujutähtis.

Ksv! A. Marmor soovib kaalumisele võtta, kas ei saaks üliõpilaskööki 15. det. kuni 15. jaan. korraldada töötute lastele toitlustamist, või töötute lastele jõulupuu korraldamist üliõpilasmajas.

Ksv! E. Püss soovib ringkirjaliselt ül-orge kutsuda üles töötutele abiandmiseks.

Ksv! R. Tasso tähendab, et üliõpilaskond ei või anda summasid väljaspoole üliõpilaskonda toetuseks, kuna on üliõpilaskonnaski puudust kannatajaid ja neile tuleb appi julla.

Ksv. E. Veidenbaum ja H. Üksti leiavad, et toetuseks määratud 10% on liialt väike.

Juhatusse ettepanek võetakse ühel häälel vastu.

6.

Välisloimkonda valitakse ksv! Sehrvaldi asemele ksv! M. Hausen; revisjoni toimk. ksv! Sarve asemele ksv! I. Rebane; üldtoimk ksv! Sarve asemele ksv! A. Marmor; lugemislaua toimk. ksv! Drevingi asemele ksv! V. Ponomarev ja kehakasvatuse-toimkonda väljastpoolt Edustust ksv! Bergstein, Pärnpuu ja nõunikuna Niiler.

Võetakse ksv! Marmor ettepanekul vastu sooviva avaldus, et kehalise kasvatuse toimkonda kutsutakse Ak. Arstiteaduse seltsi esindaja (13 poolt, vastu 3, erapool. 2).

7.

Läbirääkimiste all ksv! esimees annab informatsiooni 30. nov. rongikäigust. Märgib ära, et koosolek on viimane sel aastal ja soovib häd pühi Edustuse liikmetele.

Koosolek lõpeb kell 23.15.

Akadeemilisi teateid.

1. dets. s. a. auhinna- saajad.

Usuteaduskonnas: 1) Teemale: „Jakobuse kirja autor ja kirja eesmärk“ — I auhind, autor stud. theol. Kurt-Albert Glück. 2) „Karl Barth'i õpetus pühast kirjast“ — I auhind, autor stud. theol. Elmar Teppan. 3) „Muistsete eestlaste kõlblad vaated“ — III auhind, autor stud. med. vet. Konstantin Tannenthal. 4) „Kirikliku noorsooliikumise senine areng ja põhimõtted, eriti silmas pidades Eesti olusid“ — I auhind, autor stud. theol. Albert Soosaar (ÜS. Liivika). 5) Julus teksti üle Joh. ev. 17, 18-26 ühes eksegeetilis-homileetiliselt põhjendatud dispositsiooniga — juuluse I auhind (võrdub II auhinna), autor stud. theol. Heinrich Pender. 6) Julus samale teemale — juuluse II auhind (võrdub III auhinna), autor Johannes Seliohv (korp! Ugala).

Õigusteaduskonnas: 1) Teemale: „Subjektiivse õiguse mõiste“ — II auhind, autor stud. jur. Peeter Margusson (korp! Ugala). 2) „Rousseau õpetus üldtahtest“ — II auhind, autor stud. jur. Jüri Ivask. 3) Töö samale teemale — III auhind, autor stud. jur. Jaan Tomson. 4) „Kassatsioonilise läbivaatamise piirid ja puhta kassatsiooni põhimõte“ — III auhind, autor stud. jur. Arnold Krupp (EÜS. Ühendus). 5) „Eesti isopostaatide ja isokroonide kaardid ühenduses Eesti linnade tagamaade sõltumusega raudtee kaugusest“ — I auhind, autor stud. rer. merc. Endel Grepp (EÜS. Põhjala). 6) Töö samale teemale — II auhind, autor stud. geogr. Johannes Maide.

Arsiteaduskonnas: 1) Teemale: „Musklikävide leidumine ja nende peen-ehitus“ — I auhind, autor stud. med. Hugo Vihvelin. 2) „Pulsifrekvensi muutusis südame koormuse korral“ — I auhind, autor stud. med. Berta Vilhelmsen. 3) „Viinamarja-suhkru ja insuliini süstete toimest rasväärastruse tekkimise mõningate märkide tagajärjel“ — I auhind, autor stud. med. Elmar Jakobson (Eesti Üliõpilaste Selts). 4) „Kuis muutub vereseerumi valgusisaldus kardiaalsete ödeemide väljauhetumisel“ — II auhind, autor stud. med. Evald Premis (ÜS. Raimla). 5) „Histoloogiline uurimus selgaju regeneeratsioonis selle haavamise tagajärjel“ — I auhind, autor stud. med. Aleksis Kuusik (ÜS. Raimla). 6) „Mitmesugustel aastaaegadel korjatud kodumaisete sõnajala-juurikate toimeaine sisalduse võrdlev uurimine“ — I auhind, autor stud. pharm. Johannes Pill. 7) Töö samale teemale — II auhind, autor stud. pharm. Nelly Kikerpill (korp! Filiae Patriae). 8) Eesti Karskusliidu poolt

määratud auhinnaöö teemale: „Müoklooniline reaktsioon alkoholikute teise ja kolmanda põlve sugu järglasil“ — II auhind, autor stud. med. Voldemar Üprus (ÜS. Raimla).

Filosoofiateaduskonnas: 1) Teemale: „Ehitusteaduslik sõnavara Rannu murdes“ — II auhind, autor stud. phil. August Tamme. 2) „Komparatsioon permi keeltes“ — I auhind, autor stud. phil. Aleksei Reisman. 3) „Harju-Jaani kihelkonna ajalugu Põhja sõjast kuni pärisorjuse kaotamiseni (17.0—1816)“ — tunnustati prof. P. Põllu nimelise auhinna vääriliseks, autor stud. hist. Nikolai Treumuth (EÜS. Veljesto). 4) „Prof. Peeter Põllu pedagoogilised vaated“ — II auhind, autor stud. phil. Aleksis Kallits (ÜS. Liivika). 5) „Binet-Simon'i testide esialgne revision vastavalt Eesti oludele“ — I auhind, autor stud. phil. Leida Kalling-Kant (Eesti Naisüliõpilaste Selts). 6) Töö samale tee-

male — I auhind, autor stud. phil. Meinart Meiusi. 7) „De eo quem habet in sermone Latino, casus accusativus usu“ — tunnustati prof. Bergmann'i poolt annetatud (parema ladinakeelse töö eest) auhinna vääriliseks, auhinna saaja stud. phil. Heinrich Hiedell.

Matemaatika-loodusteaduskonnas: 1) Teemale: „Larus canus'e jalalihaste anatoomia“ — I auhind, autor stud. rer. nat. Selda-Feiga Passov. 2) Töö samale teemale — I auhind, autor stud. pharm. Nelly Kikerpill (korp! Filiae Patriae). 3) „Ühe Eesti paleozoilise lademe paleobioloogia ja sediment-petrograafia“ — I auhind, autor stud. med. Elsa Rosenstein. 4) „Kas metallistest sulatistes ühe aatomi peale langevad ruumalad on sulatiste koostise pidevad funktsioonid“ — III auhind, autor stud. math. Paul Kaur (EÜS. Ühendus). 5) „Einiges über

Toimetusele saadetud.

Eesti Noorsoo Karskusliidus valitseva ebaterve ja kildkondliku vaimu vastu on üles astunud grupp aktiivseid noorsootegelasi ja pöörvad E.N.K.L. liikmete poole alljärgnevaga:

Lgp.

Eesti Noorsoo Karskusliidu liige!

Elame erakordseis aegades ja oludes Rahulolematusi tuleb kuulda-vale mitmesuguste eluavalustusvormide kohta ja mõnigi ülemaaline noorsooühinguid koondav liit on võtnas vale suunda.

Meie ajajärgul on elu liigagi poliitiseeritud ja ka noorsooliikumine tahetakse poliitiliselt erapooletult aluselt viia teatud partei sõiduvette. Siin on suurim viga meie noorsooliikumises ja sellele tendentsile on viimane aeg julgesti vastu astuda.

Eesti Noorsoo Karskusliit (E.N.K.L.) on pea ainuke ülemaaliselt koolinoorte organisatsioon koondav liit ja seepärast ei saa riiklikult ükskõikne olla, milline on E.N.K.L. mõju tema juhtide kaudu koolinoortele.

On avalik saladus: E.N.K.L. praegune juhatuse koosneb pea eranditult sotsialistlikest aktiivseist poliitikategelasist, kes ikka rohkem enda ümber koondavad sotsialistlikku elementi. Paljud juhatuse liikmed esinevad parteilistel miitinguil ja kongressel tuues sotsialistlikku vaimu ja mõju noorsoo karskusliikumisse. Nende elureform seisab pessimismis ja opositsioonis meie rahva üritustega Maha mustamine!!!

Noorsotsialistid ja töölis-„sportlased“ koonduvad ikka enam ja

enam E.N.K.L. ümber järjest pealttõkkivamalt ja hoolitsevad, et ainult „omad mehed“ liidu juhatusse valitakse. Olge teravasti valvel!

Südamele kandes koolinoorsoo poliitilist erapooletust, vastastikulist sallivust ja kõikide ilmavaadete esindajate sõbralikku koostööd, eriti noorsoo karskusliikumise kõrgete aadete alal, koondus Tartus Noorsoo liikumist Tervendav Rühm, kes kutsub Teie lugupidetud organisatsiooni liikmeid-esindajaid ühinema järgmistele nõudmistega:

1. Noorsoo karskusliikumine olgu vaba partei politika mõjudest.

2. Aktiivsed poliitikategelased ärgu olgu noorsoo karskusliidu juhtideks.

3. Mida tuleks läbi viia asemikkude kogu koosolekul?

1. Vabastame liidu juhatuse noorsotsialistide meelevaldalt.

2. Liidu juhatust koostada nii, et mitte kõik üliõpilased — liidu juhatuse ei kuuluks ühte üliõpilasseltsi, nagu see ebaloomulik nähtus esineb praegu.

3. Liidu juhatusse valida rahvusliku ilmavaatega noori ja nii, et neil oleks enamasti liidu juhatuses.

Noorsooliikumist Tervendav Rühm annab välja noorsootegelaste kursuse ajal oma ajakirja „Rahvuslik Noorkarsklane“, kus lähemad seletused ilmuvad. Samal ajal peetakse meie mõtteosaliste ühiseid koosolekuid, mille täpne aeg ja koht antakse teada kohapeal.

Ühisel jõul meie isamaa heaks!

(allkirjad).

die Flora der Insel klein Ragö — I auhind, autor stud. rer. nat. Tatjana Ruckteschel. 6) „Haapsalu ümbruskonna taimestik“ — II auhind, autor stud. rer. nat. Voldemar Laas. 7) „Emajõe delta ja Kalli järve ümbruses asuva maa-ala õistaimede floora“ — II auhind, autor stud. pharm. Valter Sirgo (korp! Fr. Livienensis). 8) „Kodumaa mõne vähema maa-ala õistaimede floora“ — II auhind, autor stud. pharm. Klaara Volmer.

Loomaarstiteaduskonnas. 1) Teemale: „Uurida agglutinatsioon-reaktsiooni abil gallinaarium-infektsiooni esinemist tõukanakasvanduses — III auhind, autor stud. med. vet. Hermann Talts (korp! Vironia).

Põllumajandusteaduskonnas: 1) Teemale: „Piima jahutamine suvel lõgeveste ja Hummuli piimatiliste raiooni talundis, seal tarvitusel olevad jahutusviisid, nende kriitika ja otstarbekohane korraldamine — I auhind, autor stud. agr. Anton Kruus (ÜK. Valvila). 2) „Piima jahutamine ihte meie piimatilise raiooni talundis, seal tarvitusel olevad jahutusviisid, nende kriitika ja otstarbekohane korraldamine“ — III auhind, autor stud. agr. Elmar Gerberson. 3) „Karjamaa tähtsus piimakarja pidamises“ — II auhind, autor stud. agr. Andres Põllus (ÜS. Liivika). 4) Töö samale teemale — II auhind, autor stud. agr. Härm Luht. 5) „Põhjakohendamise tähtsusest, eriti Eesti oludes“ — III auhind, autor stud. agr. Artur Loond. 6) „Kodumaa põldhiired ja nende tõrje“ — II auhind, autor stud. agr. Peeter Rammu.

Prof. J. Sarv — matemaatika doktor.

Laupäeval 5. detsembril kaitses prof. Jaan Sarv ülikooli aulas oma doktoriväitekirja teemal „Geomeetria alused“. Ametlikkude oponentidena esinesid prof. H. Jaakson ja dots. J. Nuut.

J. Sarv on sündinud 9. det. 1877. a. Võrumaal Hargla kihelk. rentniku pojana. Alghariduse omandas Mõniste vallakoolis ja Marienburi Kreeka-katoliku kirikukoolis. Keskhariduse sai H. Treffneri gümnaasiumis ja ise õppides. 1899. a. tegi eksternina keskkooli küpsuseksamid. Sama aasta sügisel astus Tartu ülikooli matemaatika-loodusteaduskonda, mille lõpetas 1907. a. Ülikooli lõpetamise järele teotses mitmel pool kooliõpetajana, peamiselt Tartus. Eesti ülikooli asumisel (1919. a.) valiti J. Sarv professori kohustefäitjaks ja 1928. a. korraliseks professoriks matemaatika alal. Prof. J. Sarv on mitmel puhul viibinud teaduslikul otstarbel välismaal ja avaldanud rea erialalisi teoseid ja kirjutisi.

Prof. J. Sarv kuulub EÜS. Ühenduse vilistlasperre, on praegu Ühenduse vilistlaskogu esimeheks.

J. Vasar — dotsent.

Senine õppeülesandefäitja dr. phil. Juhan Vasar on valitud üldise ajaloos dotsendiks ja kinnitatud sellele kohale kolmeks aastaks.

Prof. Peeter Põllu nimeline auhind.

Ülikooli nõukogu asutas endise kuraatori ja pedagoogika professori Peeter Põllu mälestuseks tema nimele iga-aastase auhinna 150 krooni suuruses, mis filosoofiateaduskonna määramisel antakse ihte teadusliku auhinna eest eeskätt pedagoogika või eesti elu ja kultuuri käsitleva või ka mõne teise filosoofiateaduskonna aine alalt.

See auhind kui suurim teaduskonnas määratakse ainult eriti hea töö eest.

Ülikooli valitsus kinnitas

stud. med. Ilo Sibul — füsioloogia-instituudi ajutiseks abijõuks ja stud. med. vet. Hermann Talts — bakterioloogia-jaama ajutiseks abijõuks edasi.

Diploomitud edasiõppijaks

kinnitati tsiviilõiguse alal üheks aastaks õigusteaduskonna lõpetanu Mart Nurk.

Õigusteaduskonna dekaani kohused

on ülikooli valitsuse poolt tarbekorral prodekaani dots. R. Margi peale pandud — kuni uue dekaani ametisse astumiseni.

Ülikooli tähtpäevad 1932. a. I sem.

Semestri algus 15. jaanuaril, lõpp — 1. juunil; soovivaalduks ülikooli astumiseks esitatakse kuni 15. jaan. — immatrikulatsioon on 25. jaanuaril; õppemaksust vabastamise, õppemaksu tähtaja pikendamise, õpperaha osade kaupa maksmise ja stipendiumi saamise soovivaalduks sisseandmise viimaseks tähtpäevaks on 4. veebruar, õppemaksude ja praktiliste tööde maksude õiendamise kui ka loenguile kirjutamise viimaseks tähtpäevaks on 25. veebruar; õppetöö algab 25. jaanuaril ja lõpeb 8. mail; kõik üliõpilasorganisatsioonid on kohustatud oma juhatusel liikmete nimekirja, samuti oma asukoha teatama ülikoolile kuni 18. veebr.

Ülikooli valitsus kinnitas

prof. A. Paris — keemia-instituudi direktoriumi esimehe asetäitjaks, Paul Simberg — jähetorni laborant-tehnikuks edasi, drnd. V. Grünthal — loomaarsti-teadusl. pat. anatoomia-instituudi vanemaks assistendiks.

Üliõpilasorganisatsioonide aastapäevi.

28. jaan. — korp! Fr. Livienensis.

Ülikooli lõpetasid.

Majandusteaduse osakonnas: Hermann Müller, August Piinte (Valvila), Sinaida Sirotkin ja Ilmar Viira.

Filosoofiateaduskonnas: Alfred Kurlents, Aleksei Reisman, Helmut Speer ja Sinaida Veber — kõik magistri astmega ja Meinart Meusi — filosoofia alal.

Matemaatika loodusteaduskonnas: Alfei Kärsna (Raimla) ja Karl Stockberg (Veljesto) — mõlemad cum laude matemaatika alal, Reinhold Nilberg — füüsika alal.

Loomaarstiteaduskonnas: Emil Kask ja August Tomson (Fr. Tartuensis).

Hinnaalandus raudteel.

Ülikooli valitsus on kindlaks määranud tähtaja raudteesõidu 50% hinnaalanduse saamiseks üliõpilastele koju- ja tagasisõiduks jõuluvaheajal 8. detsembrist 1931. a. kuni 25. jaan. 1932. a.

Teaduslik stipendiaatmag. P. Ariste

on komandeeritud teaduslikul otstarbel viieks kuuks Helsingisse ja üheks kuuks Uppsala sse.

Dr. med. Ulrich Karell

nimetati I haavakliiniku juhatajaks prof. K. Koniku asemele, kes neist kohustusist omal soovil vabastatud.

Ametiaega pikendati

I haavakliiniku assistendile drnd. Valter Huik'ile, matemaatika-instituudi abijõududele Rolf Aavakivi'le ja Alma Ruubel'ile, geograafia-kabineti vanemale assistendile A. Miele'le, meteoroloogia-observatooriumi sünoptiku k. t. A. Kärsna'le, zooloogia-instituudi noorena assistendi k. t. Hans Mühlberg'ile ja loomaarstiteadusl. pat. anatoomia aj. prokessorile drnd. Alar Undrit'ale.

Välismaale jõuluvaheajal

teaduslikul otstarbel sõidavad prof. W. Süss ja prof. H. Richter (viimase asetäitjaks tema äraolekul määrati prokessor A. Mahlman).

Helsingi Üliõpilaskonna stipendiaatideks

Helsingi ülikooli juures — tuleva semestri jaoks otsustati Tartu Üliõpilaskonna poolt esitada endine Üliõpilaskonna sekretär — ülikooli lõpetanu Hella Ruff (Eesti Naisüliõpilaste Selts) ja „Üliõpilastele“ praegune peatoimetaja — stud. phil. Erika Veidenbaum (korp! Indla). Soome riikliku stipendiumi edasisaamiseks otsustati soovitada agr. Endel Vint (ÜS. Raimla).

Kaks korporatsioonid liitunud.

Vene korporatsioonid *Fraternitas Aeterna* ja *Boetia* on ühinenud, kusjuures maksuma on jäänud *Fr. Aeterna* nimi, värvid ja ülikooli juures registreeritud põhikiri.

Prof. L. Puusepp

sõidab teaduslikul otstarbel 10.—23. det. s. a. Jugoslaaviasse. Tema äraolekul on närvikliiniku juhatajaks vanem assistent dr. F. R a u d k e p p.

SELL'i keskbüroo istung 8. nov. 1931.¹⁾

Istungist võtsid osa:

Soomest — ksv! Vanne,
Eestist — ksv! Paalmann, Tõnisson ja Peri,
Lätist — ksv! Riteris ja Raudseps,
Leedust — ksv! Baliunas ja Bulota.

Seekordne bürooistung oli päevakorra pikkuse tõttu kavetatud 2-päevane, kuid mõne punkti päevakorrast väljalangemise tõttu suudeti tööga siiski päeva jooksul toime tulla.

Büroo juhataja aruanne suvisest tegevusest kõneles elavast tegevusest ja otstarbekohastest sammudest. Keskbüroo juhataja ksv! Hugo Paalmann pidas suvel eriti selleks Berliinis peatudes, sealse Grieben-Verlagiga ametlikke läbirääkimisi SELL'i reisisuhi kirjastamiseks.

Kirjastusega on kokkulepe enam-vähem saavutatud, mille järele juba lähemal ajal tööle asutakse, et reisi-juht saaks 1932. talvel trükitist ilmuda.

Suuremaid SELL'i ettevõtteid 1932. suvel oleksid: CIE kongress Lätis

1) Ruumipuudusel eelmisist numbreist välja jäänud.

ning SELL maade üliõpilaskondade ekskursioonid — küllakutsed.

Üliõpilaskonnad koostavad täpsed kavad nii, et külalistel oleks võimalik tutvuda iga külastatava maa erisuste ja vaatamisväärsustega.

Ekskursioonid teostuksid kongressi lõpul 2 variandi järele: I — matk Eestisse ja Soome, II — matk Leedusse. Igal maal kestaks peatus 3—4 päeva.

Läti Üliõpilaskond on juba energiliselt kongressi ettevalmistusile asunud, moodustades vastavad erikomisjonid (propaganda, organisatsioon) kava täpsemaks läbiviimiseks. Eeloleval suvel kavatakse teostada ekskursioone:

- 1) Lõuna- ja Lääne-Euroopasse,
- 2) Taani ja Norra.

Keskbüroo tunnistab mõeldavaks Eesti Üliõpilask. esind. ettepaneku, kutsuda CIE eksekutiivkomitee 1932. aprillis istungit Tartusse pidama. Selleks kavatakse astuda vastavaid samme.

Äratehtud töö hulga tõttu lõppes istung delegaatide rahuloluga.

Stipendiumid Radcliffe College's (USA).

Radcliffe College (Boston, USA) on määranud 1932. aastaks kaks stipendiumi ülikooli lõpetanud naistele (välismaalasile). Stipendiumiga saadav summa katab õppemaksu, toidu ja korteri kulud ja stipendiaadil endal tuleks juurde maksta umbes 500 dollarit.

Stipendiumi soovijail tuleb vastav palve esirada 1. märtsiks 1932 — aadressil: Dean of Radcliffe College, Cambridge, Massachusetts, USA.

EKL-i stipendium.

Eesti Korporatsioonide Liit on määranud tulevaks kevadsemestriks stipendiumi ühele Helsingi üliõpilasele — õppimiseks Tartu ülikooli juures; stipendiumi suurus on 400 kr.

Rutake tellimisega!**ÜLIÕPILASLEHE**

1932. a. I sem.

esimene number

ilmub jaanuari lõpupäevil.

Etelä-Pohjalainen Osakunta stipendium.

Etelä-Pohjalainen Osakunta on määranud 1932. a. kevadsemestriks stipendiumi ühele Eesti Üliõpilaste Seltsi liikmele — õppimiseks Helsingi ülikooli juures; stipendiumi summa on 4000 Soome marka.

Korp! Sakala stipendium.

Korp! Sakala on määranud eelolevaks kevadsemestriks ühele Häme Osakonna liikmele stipendiumi — Tartu ülikooli juures õppimiseks.

Ilmub 13 korda aastas. Tellimishind 3 kr. aastas, 1½ kr. semestris.

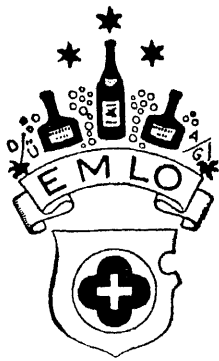
Vastutav toimetaja: Erika Veidenbaum. Tegevtoimetaja: Bertram Karro. Liikmed: Lilly Mihhels, Jaan Ots
Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

Trükikoda Ed. Bergmann, Tartus.

A.-S. „ODOR'I“

- 1) Lõhnaõlid ja kölniveed: **Pompadour Königsflieder, Magnolia** jne.
- 2) **Divinia, Jaapani, Oriental** ja **Lumekannike** puudrid.
- 3) Iluduskreemid nagu: **Odorcreame, Kase kreem** ja **Coldcream**.
- 4) **Küüntelakk, hambapasta, huulte- ja kulmupulk** on parimad.

Ostke ja toetage kodumaa tööstust!



Asut.
1920. a.

Napsi- ja liköörivabrik
O/ü. „EMLO“

Asut.
1920. a.

Eriti soovitame:

Konjakid: **Vieux**
Très Vieux
Extra Très Vieux etc.

Liköörid: **Curaçao**
Cherry Brandy
Crème d'Orange etc.

Tallinn, Pikk t. 17. Tel. 431-08. Tartu ladu, Riia t. 22-a. Tel. 13-65.
(ainult engros müük.)

Jõulurõõm on täielik,



Kui varustate end aegsasti hästivalmistatud maitsvate piirparkookidega, küpsistega jne. Peale selle alati saadaval värskaid ja kõige maitsevamaid torte, kooke, kohvisaiu, pirukaid jne. Tellimised täidetakse kiirelt, korralikult ja ainult kõrgeväärtuslikust ainest.

* * * * *

August Univer, Tartus, Rüütli tänav 16.
Telefon 10-69.

A. JOSSET

Asutatud 1895. a.

TARTUS, KÜÜNI TÄNAV 4

PIDU-, TÄNAVA
JA SELTSKONNA

JALANÕUD

tuntud headuses.



Suures valikus eeltulevateks pühadeks:

ilukarpe,
jõuluvan,
shokolaadi,
martsipaani jne.

Shokolaadivabrik ja kauplus

●● R. Glassmann

Tartus, Suurturg 1, tel. 13-32.

Odavam ja väärtuslikum jõulu ja uue-aasta kink on

III AASTAKÄIK

ILLUSTREERITUD KUUKIRJA

OLION

OLION ILMUB IGA KUU SUURES ALBUMIKAUSTAS



Tellimine 1932. a. peale on avatud

„Üldiselt „Olion“ on teinud end tarvilikuks eesti kirjanduse ja kunsti perioodikas.“

Henr. V., 1930. a. „Vaba Maa“ nr. 255.

„Olion tahab nii mõneski suhtes esindada hoopis omapärast tüüpi eesti ajakirjanduse hulgas, tüüpi, millist üldse maailma soliidseimate ajakirjade keskel vähe.“

O. K., 1931. a. „Rahva Sõna“ nr. 203.

„Ta ei piirdu vaid kirjanduse- ja kunstiküsimustega, kuigi annab neile väärlise tähenduse. Temas oleme leidnud ka rikkalikku memuaarilist lugemismaterjali, reisi- kirju, ülevaateid meie teaduslike asutuste tööst, tööstusettevõttest, üldiselt oma- kultuuri probleeme, oma ja väliskirjandusest jne. „Olion“ arvestab laiemat harit- laskonda ja teab, et seal on huvid väga mitmesugused.“

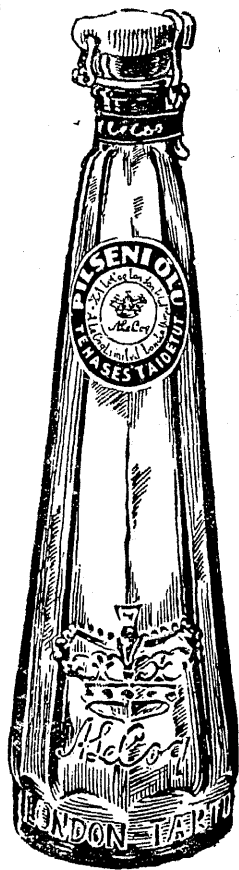
—l., 1931. a. „Päevaleht“ nr. 255.

... „siis tohiks küll „Olion“ olla kokku võttes säärane väljaanne, mis igas kodus ja lugemislaual peaks olema käepärast. Ja mitte ainult ajaviltena, vaid tõsise kul- tuurtegurina.“

Rj., 1930. a. „Postimees“ nr. 263.

Olioni I (1930) ja II (1931) aastakäigu hind : à 6 kr., à 8 kr. (brošeeritult) ja à 10 kr. (kalingurkõites kullaga). Kaaned eraldi kr. 2.50. Üksiknumbreid, välja arvatud 1930. a. nr. 5, on veel saadaval piiratud arvul. Üksiknumbrite hind à 75 s.

Tellimishind: aastas 6 kr. (välism. 12 kr.), ½ a. 3 kr. 75 s. (välismaale 7 kr. 50 s.). Tellida võib ka 3 kuu peale (2 kr.) ja 1 kuu peale (70 s.), välismaale ka- hekordne hind. Üksiknumber 75 s. Tellimiste vastuvõtmine talituses, abitalitus- tes, kõigis postkont. ja paremates raamatukauplustes. Toimetuse ja talituse aad- res: Tartu, Riia 64 — 3. Telefon nr. 5-42.



A.-s. A. LE COQ'i

London - Tartu

õllevabriku

õlu ja porter

ning keedetud mõdu, limonaad, sooda, selters —
tuntud headuses.



Kui olete kunagi tahtnud
raviitseda oma näonahka
— siis

tehke seda nüüd
— kreemidega

1) Tedresan

Mõjuv vahend vinnide
ja nahaplekkide kõrval-
damiseks.

Hind 80 s.

2) Regina Extra rasvaga

Elustab näonaha, annab sellele värske ja
õrna jume.

Hind 50 s.

3) Regina Extra rasvata

Laialdast tunnustust leidnud parima puudri-
alusena.

Hind 50 s.

Soovime oma laboratooriumi saaduseid:
Eau de Cologne — kolmekordne, lillelõhnaga
Lõhnaõliid — suures valikus

Juustevesi — Grinol-Hitz, Vegetal jne.

A.-s. Prov. Jul. Lill'i

rohukauplused Tartus:
RÜÜTLI tän. 10. Narva tän. 6.

Üldine

AJAKIRJANDUSE KONTOR

P. Johannson

Tartus, Rüütli t. 11.

Asut. 1926. a.

Soovitab suures valikus alati kõige
värskeamat

kodu- ja välismaa ajakirjandust.

TELLIMISTE ja KUULUTUSTE

vastuvõtmine kodu- ja välismaa aja-
lehtedele ja ajakirjadele.

Tellimiste täitmine täpne,
kiire ja korralik.

M. JÄNESE

nimi ütleb kõik



M. Jänese riidekauba- ja kangalõime ladu
Tartus, Kaubahoov 10-11-12

Asutatud 1899 * Telefon 5-91.

Hind 30 senti.